

॥ श्री ॐ कारस्वराय नमः ॥

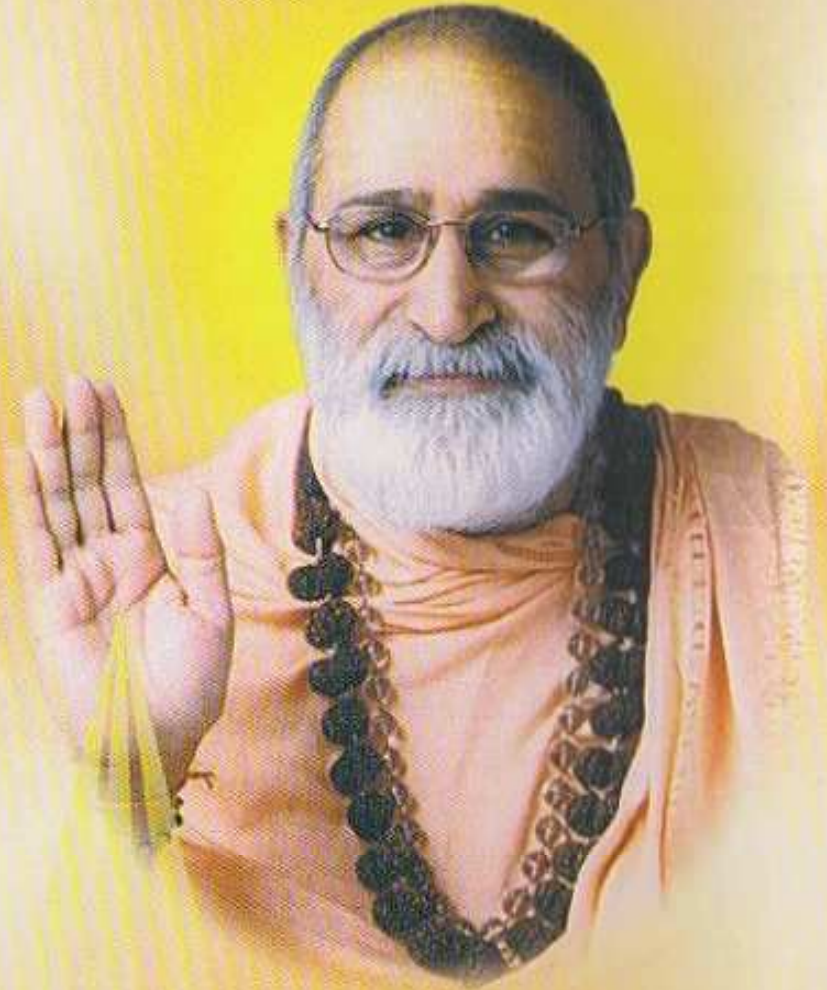
॥ नित्यपूजाविधिः, रुद्राष्टाध्यायी, स्वाहाकार ॥

वैदिक होमात्मक अतिरुद्रयज्ञ, दियावाँनाथ महादेव, जौनपुर

१३ से १९ फरवरी २००५

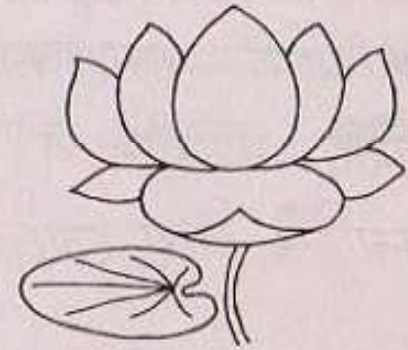

यज्ञ पुरुष

युगविवर्ति यतिचक्रवर्ती आवाहन पीठाधीश्वर
आचार्य महामण्डलेश्वर श्री १०८ स्वामी
शिवेन्द्रपुरी जी महाराज

व्याकरण वेदान्ताचार्य तपस्त्यागमूर्ति
सद्गुरुदेव अनन्तश्री विभूषित ब्रह्मलीन
स्वामी ओंकारानन्दपुरीजी महाराज
की पावनस्मृति में
श्रद्धासुमन

ॐ

आवाहन पीठाधीश्वर आचार्य महा मण्डलेश्वर
श्री १०८ स्वामी शिवेन्द्र पुरी जी महाराज

शुभाशीर्चन

प्रस्तुत पुस्तिका का संकलन
कर्मकाण्डविद् पण्डित श्री दीपक मोहनलाल
शर्मा, उल्हासनगर द्वारा किया गया है।
इसमें पंचायतनदेव पूजन, यतिपूजन,
रुद्राष्टायाध्यायी, स्वाहाकार आदिका
संग्रह विशेष पठनीय व संग्रहणीय है।
संकलनकर्ता के लिए हमारी मंगल-कामना

ॐ

गुरुदेवपूजामन्त्राणि

ॐ नमोऽस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ।
सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटियुगधारिणे नमः ॥

नमः कमलनाभाय नमस्ते जलशायिने ।
नमस्ते केशवानन्त वासुदेव नमोऽस्तुते ॥
वासनाद्वासुदेवस्य वासितं भुवनत्रयम् ।
सर्वभूतनिवासोऽसि वासुदेव नमोऽस्तुते ॥
शंकरं शंकराचार्यं केशवं बादरायणम् ।
सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥
ईश्वरो गुरुरात्मेतिमूर्तिभेदविभागिने ।
व्योमवद्व्याप्तदेहाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

जम्बू शाल्मलि पुष्कर प्रभृतिभिस्तद्द्वीपदीपोत्सवैः
श्री नीराजन मालया प्रतिसंवयस्या भवत्यादरात् ।
सा पृथिवी वरवर्णिनी श्रुतियुगे यत्कीर्तिं पुष्पोत्सवं
भूयो धारयति प्रसन्न मनसा तं श्री शिवेन्द्रं नमः ॥
ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः !

नित्य पूजन विधि शरीर शुद्धि का मन्त्र

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थांगतोऽपि वा ।
यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः ।
पूर्वाभिमुख होकर पवित्र आसन पर बैठें और इसके बाद आसन शुद्धि करें ।
ॐ पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता ।
त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम् ।
इसके बाद तीन बार आचमन करें ।
ॐ केशवाय नमः ॐ नारायणाय नमः ॐ माधवाय नमः ।
ॐ गोविन्दाय नमः । हस्त प्रक्षालनम् ।
इसके बाद प्राणायाम करें ।
ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यम्
ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ।
ॐ आपोज्योती रसोऽमृतम् ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम् ॥
इसके बाद निम्नलिखित मन्त्र से भस्मी को अभिमन्त्रित करके धारण करें।
ॐ अग्निरिति भस्म वायुरिति भस्म जलमिति भस्म स्थलमिति भस्म व्योमेति
भस्म सर्वं ह वा इदं मन एतानि चक्षूषि भस्मानि ।
“ॐ नमः शिवाय” मन्त्र का जप करते हुए यथोचित अंगों पर भस्मी धारण करें ।
अक्षतपुष्पाणि गृहीत्वा स्वस्तिवाचनं कुर्यात् ।

शान्तिपाठः

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं श्रोत्रेण माक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाटं
सस्तनूभिर्व्यशेम हि देवहितं यदायुः ॥
शतमिनुशरदोऽन्तिदेवाय त्रानशक्राजरसन्तनूनाम् ॥
पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मानो मङ्ग्यारीषितायुर्गन्तोः ॥
अदितिर्दधौ रदितिरन्तरिक्षमदितिर्माता सपिता स पुत्रः ॥ विश्वेदेवाऽदितिः
पञ्च जनाऽदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥
एतैः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयः शान्तिः ॥
व्यनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः सर्वं शान्तिः शान्तिरेव
शान्तिः सामा शान्तिरेधि ॥
यतो यतः समीहसेततो नोऽभयंकुरु ॥
शत्रुः कुरु प्रजाभ्यो भयन्नः पशुभ्यः ॥

॥ ॐ गणानान्त्वागणपतिर्हवामहे प्रियाणान्त्वाप्रियपतिर्हवामहे
निधीनान्त्वानिधिपतिर्हवामहे वसो मम ॥
आहमजानिगर्भमधमात्त्वमजासिगर्भमधम् ॥ अम्बेऽम्बिकेम्बालिकेन मानयति
कश्चन ॥ ससस्त्यश्चकः सुभदिद्रकाङ्गाम्पीलवासिनीम् ॥ सुशान्तिर्भवतु ॥
देवतानमस्कारः - ॐ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ॥
ॐ श्रीलक्ष्मीनारायणाभ्यां नमः ॥ ॐ श्रीउमामहेश्वराभ्यां नमः ॥
ॐ वाणीहिरण्यगर्भाभ्यां नमः ॥ ॐ शचीपुरन्दराभ्यां नमः ॥
ॐ मातृपितृचरणकमलेभ्यो नमः ॥ ॐ इष्टदेवताभ्यो नमः ॥ ॐ कुलदेवताभ्यो
नमः ॥ ॐ ग्रामदेवताभ्यो नमः ॥ ॐ स्थानदेवताभ्यो नमः ॥
ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ ॐ परमगुरुभ्यो नमः ॥ ॐ परमेश्वरगुरुभ्यो नमः ॥
ॐ परात्परगुरुभ्यो नमः ॥ ॐ गुरुपरम्पराभ्यो नमः ॥ आचार्य सिद्धेश्वर
पादुकाभ्यो नमः ॥ सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः ॥
ॐ सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमो नमः ॥ निर्विघ्नमस्तु ॥

सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः ॥
लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो विनायकः ॥
धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः ॥
द्वादशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि ॥
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा ॥
सङ्ग्रामे सङ्कटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ॥
शुक्लाम्बरधरं देवं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ॥
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
अभीप्सितार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरासुरैः ॥
सर्वविघ्नहरस्तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
सर्वमङ्गलमाङ्गल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके ॥
शरण्ये त्र्यम्बके गौरि नारायणि नमोऽस्तु ते ॥
सर्वदा सर्वकार्येषु नास्ति तेषाममङ्गलम् ॥
येषां हृदि स्थो भगवान्मङ्गलायतनो हरिः ॥
तदेव लग्नं सुदिनं तदेव ताराबलं चन्द्रबलं तदेव ॥
विद्याबलं दैवबलं तदेव लक्ष्मीपते तेऽङ्घ्रियुगं स्मरामि ॥
लाभस्तेषां जयस्तेषां कुतस्तेषां पराजयः ॥
येषामिन्दीवरश्यामो हृदयस्थो जनार्दनः ॥
यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ॥

तत्र श्रीविजयोभूतिर्धुवानीतिर्मतिर्मम ॥
 सर्वेष्वारब्धकार्येषु त्रयस्त्रिभुवनेश्वराः ॥
 देवा दिशन्तु नः सिद्धिं ब्रह्मेशानजनार्दनाः ॥
 विनायकं गुरुं भानुं ब्रह्मविष्णुमहेश्वरान् ॥
 सरस्वतीं प्रणम्यादौ सर्वकार्यार्थसिद्धये ॥
 ॐ सर्वकार्यार्थसिद्धये ॥

इसके बाद संकल्प करें

ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः श्रीमद्भगवतो विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्य श्रीब्रह्मणोऽहि
 द्वितीयपरार्थे श्रीश्वेतवाराह कल्पे जम्बूद्वीपे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे
 कलियुगे कलिप्रथमचरणे भरतखण्डे भारतवर्षे आर्यावर्तेकदेशान्तर्गतेऽमुकक्षेत्रे
 विक्रमशके बौद्धवतारे अमुकसंवत्सरे अमुकायने अमुकऋतौ महामाङ्गल्यप्रद
 मासोत्तमे मासे पुण्यपवित्रे अमुक मासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ
 अमुकवासरे अमुकगोत्रः शर्माहं वा (नामाहं) (सपत्नीकः)
 श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तपुण्यफलप्राप्त्यर्थं मम सकुटुम्बस्य ऐश्वर्याभिवृद्ध्यर्थं
 अप्राप्तलक्ष्मीप्राप्त्यर्थं प्राप्तलक्ष्म्याश्चिरं कालसंरक्षणार्थं
 सकलमनईप्सितकामनासंसिद्ध्यर्थं लोके वा राजसभायां वा सर्वत्र
 यशोविजयलाभादि प्राप्त्यर्थं पुत्रपौत्राद्यभिवृद्ध्यर्थं च इह जन्मनिजन्मान्तरे वा
 सकलदुरितोपशमनार्थं तथा मम सभार्यस्य सपुत्रस्य सबान्धवस्य
 अखिलकुटुम्बसहितस्य सपशोः समस्त भयव्याधिजरापीडामृत्युपरिहारद्वारा
 आयुरारोग्यैश्वर्याभिवृद्ध्यर्थं त्रिविधतापोपशमनार्थं धर्मार्थकाममोक्ष
 चतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं सांबसदाशिवप्रीतिकामः अमुकलिंगोपरि षोडशोपचारैः
 पूजनपूर्वकं दुग्धधाराया जलधाराया च अमुकसंख्याकब्राह्मणद्वारा श्रीशुक्ल
 यजुर्वेदस्यमाध्यान्दिन वाजसनेयि शाखीय रुद्रपाठमाश्रित्य रुद्रैकादशिनी लघुरुद्र
 महारुद्र वा अमुकरुद्राभिषेकं कर्म करिष्ये ।
 (शिवादिपंचायतन देवतापूजनं वा करिष्ये ।)

दिशक्षण

अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भूमिसंस्थिताः ॥
 ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ॥ १ ॥
 अपक्रामन्तु भूतानि पिशाचाः सर्वतो दिशम् ॥
 सर्वेषामविरोधेन पूजाकर्मसमारभे ॥ २ ॥
 एतैर्मन्त्रैः सर्वदिक्षु सर्षपान्विकिरेत् ॥ वामपादेन भूमिं त्रिवारं ताडयेत् ॥
 उदकस्पर्शः ॥

ततः स्ववामभागे पूजार्थं जलपूरितकलशार्चनम् ॥

तत्र वरुणावाहनम्

ॐ तत्त्वायामिब्रह्मणावन्दमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः ।
 अहेडमानोव्वरुणेहवोद्ध्युरुशर्तं समानऽआयुः प्रमोषीः ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः अस्मिन्कलशे वरुणं साङ्गं सपरिवारं सायुधं सशक्तिकम्
 आवाहयामि स्थापयामि ॥ प्रतिष्ठापनम्
 ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमन्तनोत्वरिष्ट्वैव्यजर्तं
 समिमन्तधातु ॥ विष्णुश्चेदेवासऽइहमादयन्तामो ३ प्रतिष्ठ ॥
 ॐ वरुणाय नमः चन्दनं समर्पयामि ॥ इत्यादिपञ्चोपचारैः संपूज्य अनेन
 पूजनेन वरुणः प्रीयताम् ॥
 ततः अनामिकया कलशं स्पृष्ट्वा अभिमन्त्रयेत् ॥

ॐ कलशस्य मुखे विष्णुः कण्ठे रुद्रः समाश्रितः ।
 मूले तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः ॥
 कुक्षौ तु सागराः सर्वे सप्तद्वीपा वसुन्धरा ।
 ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदो ह्यथर्वणः ॥
 अङ्गैश्च सहिताः सर्वे कलशाम्बुसमाश्रिताः ।
 अत्र गायत्री सावित्री शान्तिः पुष्टिकरी तथा ॥
 आयान्तु मम शान्त्यर्थं दुरितक्षयकारकाः ।
 गङ्गे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति ।
 नर्मदे सिन्धो कावेरि जलेऽस्मिन् संनिधिं कुरु ॥
 ततो गायत्र्यादिभ्यो नमः इत्यनेन पञ्चोपचारैरभ्यर्च्य कलशं

प्रार्थयेत्

ॐ देवदानवसंवादे मध्यमाने महोदधौ ॥
 उत्पन्नोऽसि तदा कुम्भ विधृतो विष्णुना स्वयम् ॥
 त्वत्तोये सर्वतीर्थानि देवाः सर्वे त्वयि स्थिताः ॥
 त्वयि तिष्ठन्ति भूतानि त्वयि प्राणाः प्रतिष्ठिताः ॥
 शिवः स्वयं त्वमेवासि विष्णुस्त्वं च प्रजापतिः ॥
 आदित्या वसवो रुद्रा विश्वेदेवाः सपैतृकाः ॥
 त्वयि तिष्ठन्ति सर्वेऽपि यतः कामफलप्रदाः ॥
 त्वत्प्रसादादिमां पूजां कर्तुमीहे जलोद्भव ॥
 सान्निध्यं कुरु मे देव प्रसन्नो भव सर्वदा ॥
 नमो नमस्ते स्फटिकप्रभाय सुश्वेतहाराय सुमङ्गलाय ।

सुपाशहस्ताय झषासनाय जलाधिनाथाय नमो नमस्ते ॥
अंकुशमुद्रया सर्वाणि तीर्थान्यावाह्य धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य 'हुम्'
इति कवचेनावगुण्ठय मत्स्यमुद्रयाऽऽच्छाद्य "वंरुणाय नमः"
इत्यनेनाष्टवारमभिमन्त्रय तस्मादुदकादुदकं गृहीत्वा स्वात्मानं प्रोक्षयेत् ।

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थांगतोऽपि वा ।

यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यान्तरः शुचिः ॥

ॐ आपोहिष्ठा मयो भुवस्तानऽ ऊर्जेदधातन ॥ महेणायचक्षसे ॥

योवः शिवतमोरसस्तस्य भाजयतेहनः ॥ उशीतीरिवमातरः ॥

तस्माऽअरङ्गमामवोयस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥

पुनः स्वल्पोदकमादाय पूजासम्भारान्सम्प्रोक्ष्य तां च भूमिं प्रोक्षयेत् ।

अथ दीपपूजनम-धृतदीपं प्रज्वालय निर्वातस्थले निधाय ॥ तत्र मन्त्रः

ॐ अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहा ।

अग्निर्वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा सूर्यो वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ॥

ज्योतिः सूर्यः सूर्यो ज्योतिः स्वाहा ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः दीपस्थदेवतायै नमः

आवाहयामि सर्वोपचारार्थं गन्धाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि नमस्करोमि ॥

प्रार्थयेत्

भो दीप देवरूपस्त्वं कर्मसाक्षीह्यविघ्नकृत् ॥

यावत्पूजासमाप्तिः स्यात्तावदत्र स्थिरो भव ॥

अनेन पूजनेन दीपदेवता प्रीयताम् ॥

ततः शङ्ख पूजनम्

शङ्खे जलपूरणम्

शङ्खे चन्द्रार्क दैवत्यं वरुणं चाधिदैवतम् ।

पृष्ठे प्रजापतिं विद्यादग्रे गङ्गा सरस्वती ॥

त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि वामुदेवस्य चाज्ञया ।

शङ्खे तिष्ठन्ति विप्रेन्द्र तस्माच्छङ्खं प्रपूजयेत् ॥

ॐ अग्निऋषिः पवमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः तमीमहे महागयम् ॥

उपयामगृहीतोस्यग्नयेत्त्वाव्वर्चसऽऽण्णतेयोनिरग्नयेत्त्वाव्वर्चसे ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः शङ्खस्थदेवतायै नमः आवाहयामि सर्वोपचारार्थं गन्धाक्षतपुष्पाणि

समर्पयामि नमस्करोमि ॥

प्रार्थयेत् त्वं पुरा सागरोत्पन्नो विष्णुना विधृतः करे ।

नमितः सर्वदेवेश पाञ्चजन्य नमोऽस्तु ते ॥

पाञ्चजन्याय विदमहे पावमानाय धीमहि ।

तन्नः शङ्खः प्रचोदयात् ॥

शङ्खमुद्रां प्रदर्शयेत् ।

घण्टापूजनम्

आगमार्थं तु देवानां गमनार्थं तु रक्षसाम् ।

घण्टानादं प्रकुर्वीत पश्चाद् घण्टां प्रपूजयेत् ॥

ॐ सुपण्णोसि गरुत्कर्मास्त्रिवृत्ते शिरोगायत्रश्चक्षुर्वृहद्रथन्तरे पक्षी ॥

स्तोमऽआत्क्माच्छन्दाठस्यज्ञानियजूठिषिनाम् ॥ साम ते तनूर्वामदेव्यं

यज्ञायज्ञियम्पुच्छन्धिष्णयाः शफाः ॥ सुपण्णोसि गरुत्कमान्दिवङ्गच्छस्वः पत

॥ ॐ घण्टायै नमः सर्वोपचारार्थं गन्धाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि ॥

इति दिग्राक्षणकलशार्चनादिकम् ॥

शिवध्यानम्

ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचन्द्रावतंसम्

रत्नाकल्पोज्ज्वलाङ्गं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नम् ।

पद्मासीनं समन्तात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं

विश्वाद्यं विश्ववन्द्यं निखिलभयहरं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रम् ॥

ॐ नमस्ते रुद्रमन्यवऽउतोतऽइषवे नमः ॥

बाहुभ्यामुतते नमः ॥

विष्णुध्यानम्

शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मानाभं सुरेशं

विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभाङ्गम् ।

लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिभिर्ध्यातव्यं

वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैकनाथम् ॥

ॐ विष्णोराटमसिन्धुविष्णोः श्वघ्रेस्थोऽबिष्णोः

स्यूरसिन्धुविष्णोर्द्धुवोसि ॥ वैष्णवमसिन्धुविष्णवेत्त्वा ।

सूर्यध्यानम्

ध्येयः सदा सवितृमण्डलमध्यवर्ती

नारायणः सरसिजासनसन्निविष्टः ।

केयूरवान्मकरकुण्डलवान्किरीटी

हारी हिरण्यवपुर्धृतशङ्खचक्रः ॥

ॐ सूर्यरश्मिहरिकेशः पुरस्तात्सविताज्योतिरुदयौ १ ५ अजस्रम् ॥
तस्य पूषाप्रसवेयातिविद्वान्सम्पश्यन्निवशश्चवाभुवनानिगोपाः ॥

गणपतिध्यानम्

श्वेताङ्गं श्वेतवस्त्रं सितकुसुमगणैः पूजितं श्वेतगन्धैः
क्षीराब्धौ रत्नदीपैः सुरनरतिलकं रत्नसिंहासनस्थम् ।
दोर्भिः पाशांकुशाब्जाभयवरदधतं चंद्रमौलिं त्रिनेत्रं
ध्याये शान्त्यर्थमीशं गणपतिममलं श्रीसमेतं प्रसन्नम् ॥

ॐ नमोगणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वोनमो नमोव्रातेभ्योव्रातप तिभ्यश्चवोनमो
नमोगृत्सेभ्योगृत्सपतिभ्यश्चवोनमो नमोव्विरूपेभ्यो व्विश्वरूपेभ्यश्चवो नमः ॥

देवीध्यानम्

विद्युद्दामसमप्रभां मृगपतिस्कन्धस्थितां भीषणां
कन्याभिः करवालखेटविलसद्दस्ताभिरासेविताम् ॥
हस्तैश्चक्रगदासिखेटविशिखांश्चापं गुणं तर्जनीम्
विभ्राणामनलात्मिकां शशिधरां दुर्गां त्रिनेत्रां भजे ॥

ॐ मनसः काममाकूतिं व्वाचः सत्यमशीय ॥
पशूनार्थं रूपमन्नस्य रसो यशः श्रीः श्रयताम्मयि स्वाहा ॥
ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः ध्यायामि ॥

आवाहनम्

ॐ सहस्रशीर्षांपुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥
स भूमिर्धैर्वतस्पृत्वात्यतिष्ठद्दृशाङ्गुलम् ॥
आगच्छ देवदेवेश तेजोराशे जगत्पते ।
क्रियमाणां मया पूजां गृहाण सुरसत्तम ॥
ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः आवाहनं समर्पयामि ।

आसनम्

ॐ पुरुषऽएवेदर्थं सर्वयद्भूतंय्यच्च भ्राव्यम् ।
उतामृतत्त्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥
रम्यं मुशोभनं दिव्यं सर्वसौख्यकरं शुभम् ।
आसनं च मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ॥
ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः आसनं समर्पयामि ।

पाद्यम्

ॐ एतावानस्यमहिमातो ज्ययायैश्च पूरुषः ।

पादोस्यविश्वाभूतानि त्रिपादस्यामृतन्दिवि ।

उण्णोदकं निर्मलं च सर्वसौगन्ध्यसंयुतम् ।

पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः पाद्यं समर्पयामि ।

अर्घ्यम्

ॐ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषः पादोस्येहाभवत्पुनः ।

ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशनेऽभि ॥

अर्घ्यं गृहाण देवेश गन्धपुष्पाक्षतैर्युतम् ।

ताम्रपात्रस्थितं चैव फलतोयसमन्वितम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः अर्घ्यं समर्पयामि ।

आचमनम्

ॐ ततो विज्राडजायतव्विराजोऽधिपूरुषः ॥

सजातोऽत्यरिच्यतपश्चाद्धूमिमथोपुरः ॥

सर्वतीर्थसमायुक्तं सुगन्धिं निर्मलं जलम् ॥

आचम्यतां मया दत्तं गृहीत्वा परमेश्वर ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः आचमनम्
समर्पयामि ।

पयःस्नानम्

ॐ पयः पृथिव्याम्पयऽओषधीषुपयोदिव्यन्तरिक्षे पयोधाः ॥

पयस्वतीः प्रदिशः सन्तुम ह्यम् ॥

कामधेनुसमुत्पन्नं सर्वेषां जीवनं परम् ।

पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः पयः स्नानम् समर्पयामि ।

पयःस्नानान्ते शुद्धोदकं स्नानं समर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानान्ते आचमनीयं
समर्पयामि ॥

दधिस्नानम्

ॐ दधिक्राव्णोऽअकारिषं जिष्णोरम्भस्यवाजिनः ॥

सुरभिर्नोमुखाकरत्त्रणऽआयूढं वितारिषत् ॥

पयस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम् ।

दध्यानीतं मया देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः दधिस्नानम् समर्पयामि ।
दधिस्नानान्ते शुद्धोदक स्नानं समर्पयामि ॥
शुद्धोदकस्नानान्ते आचमनीयं समर्पयामि ॥

घृतस्नानम्

ॐ घृतं घृतपावानः पिबतव्वसां व्वसापावानः
पिबतान्तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा ॥
दिशः प्रदिशः आदिशो ब्विदिशः उदिशो दिग्भ्यः स्वाहा ॥
नवनीतसमुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् ।
घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः घृतस्नानम् समर्पयामि ।
घृतस्नानान्ते शुद्धोदक स्नानं समर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानान्ते आचमनीयं
समर्पयामि ॥

मधुस्नानम्

ॐ मधुव्वाताऽऋताय ते मधुक्षरन्ति सिन्धवः । मादध्वीर्त्रः सन्त्वोषधीः ।
मधुन क्तमुतोषसो मधुमत्पात्तिर्वर्तरजः मधुद्यौरस्तु नः पिता ।
मधुमात्रो ब्वनस्पतिर्मधुमाँरऽस्तु सूर्यः ॥ मादध्वीर्गावो भवन्तु नः ॥
तरुपुष्पसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु ।
तेजःपुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ।
ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः मधुस्नानम् समर्पयामि ।
मधुस्नानान्ते शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानान्ते आचमनीयं
समर्पयामि ॥

शर्करास्नानम्

ॐ अपाठैरसमुद्वयसर्तसूर्ये सन्तर्तसमाहितम् ॥
अपाठैरसस्य योरसस्तं वो गृह्णणाभ्युत्तममुपयामगृहीतो सीन्द्राय
त्वा जुष्टं गृह्णणाभ्येषते यो निन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ॥
इक्षुसार समुद्भूता शर्करा पुष्टिकरिका ।
मलापहारिका दिव्या स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः शर्करास्नानम् समर्पयामि ।
शर्करास्नानान्ते शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानान्ते आचमनीयं
समर्पयामि ॥

गन्धोदकस्नानम्

ॐ गन्धर्व्वस्त्वा ब्विश्वावसुः परिधातु ब्विश्वास्या रिष्ट्यं यजमानस्य
परिधिरस्य ग्निरिडऽईडितः ॥

मलयाचलसम्भूतं चन्दनागुरुसम्भवम् ।

चन्दनं देवदेवेश स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः गन्धोदकस्नानं
समर्पयामि । गन्धोदकस्नानान्ते शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि ॥ आचमनीयं
जलं समर्पयामि ।

विजयास्नानम्

ॐ ब्विज्यन्धनुः कपर्दिनो ब्विशल्ल्यो बाणवाँरऽउत । अने शत्रस्य या ऽइषव
ऽआभुरस्य निषङ्गधिः ॥

शिवप्रीतिकरं रम्यं दिव्यभावसमन्वितम् ।

विजयाख्यं च स्नानार्थं भक्त्या दत्तं प्रगृह्यताम् ॥

श्रीभगवते साम्बसदाशिवाय नमः विजयां समर्पयामि । विजया समर्पणान्ते
आचमनीयं जलं समर्पयामि । (गन्धाक्षतपुष्पादिभिः सम्पूज्य अभिषेकम्)

शुद्धोदकस्नानम्

ॐ शुद्धबालः सर्वशुद्धबालो मणिबालस्तऽआश्विनाः
श्येतः श्येताक्षोरुणस्ते रुद्राय पशुपतये कर्णाया माऽअवलिता रीत्रा
नभोरूपाः पार्जन्याः ॥

गङ्गा गोदावरी रेवा पयोष्णी यमुना तथा ।

सरस्वती तीर्थजातं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि ।
शुद्धोदकस्नानान्ते आचमनीयं समर्पयामि ॥

वस्त्रम्

ॐ तस्माद्दद्यात्सर्व्वहुतऽऋचः सामानि जज्ञिरे ।

छन्दार्तैः सिजज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥

शीतवातोष्णसन्त्राणं लज्जाया रक्षणं परम् ।

देहालङ्करणं वस्त्रमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः वस्त्रं समर्पयामि ।

वस्त्रसमर्पणान्ते आचमनीयं जलं समर्पयामि ।

उपवस्त्रम्

ॐ सुजातो ज्योतिषा सह शर्म व्वरूथ मासदत्त्वः त्वासोऽग्ने ब्विश्वरूपतं

संख्ययस्व विभावसो ॥

उपवस्त्रं प्रयच्छामि देवाय परमात्मने ।

भक्त्या समर्पितं देव प्रसीद परमेश्वर ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः उपवस्त्रं समर्पयामि । उपवस्त्रं समर्पणान्ते आचमनीयं जलं समर्पयामि ।

यज्ञोपवीतम्

ॐ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।

आयुष्यमग्न्यं प्रतिमुञ्चशुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥

यज्ञोपवीतमसि यज्ञस्यत्वा यज्ञोपवीतेनोयनह्यामि ॥

नवभिस्तन्तुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम् ।

उपवीतं मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः यज्ञोपवीतं समर्पयामि ।

यज्ञोपवीतं समर्पणान्ते आचमनीयं जलं समर्पयामि ।

आचमनम्

सर्वतीर्थसमायुक्तं सुगन्धिं निर्मलं जलम् ॥

आचम्यतां मया दत्तं गृहीत्वा परमेश्वर ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः आचमनीयं समर्पयामि ॥

गन्धम्

ॐ त्वां गन्धर्वाऽअखनैस्त्वामिन्द्रत्वां बृहस्पतिः ।

त्वामोषधे सोमो राजा विद्वान्यश्मादमुज्ज्यत ॥

श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् ।

विलेपनं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः गन्धम् समर्पयामि ॥ चन्दनं समर्पयामि ।

अक्षताः

ॐ अक्षत्रमीमदन्त ह्यवप्त्रियाऽअधूषत अस्तोषत स्वभानवो विप्रानविष्टया मती योजान्विन्द्रतेहरी ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः अक्षतान् समर्पयामि ॥

अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ कुंकुमाक्ताः सुशोभिताः ।

मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः अक्षतान् समर्पयामि ।

विभूति धारणम्

त्र्यायुषञ्जमदग्नेः कश्यपस्यत्र्यायुषम् ॥ यदेवेषुत्र्यायुषन्तज्ञोऽस्तुत्र्यायुषम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः विभूतिधारणं समर्पयामि ॥

तिलान्

वव्रीहयश्च मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्राश्च मे खल्लवाश्च मे प्रियंगवश्च मे णवश्च मे श्यामाकाशमेनीवाराशमेगोधूमाशमे मसूराश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ।

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः तिलान् समर्पयामि ।

नानापरिमलद्रव्याणि

ॐ अहिरिव भोगैः पर्य्येति बाहुज्यायाहेतिम्परिबाधमानः ।

हस्तध्नो विश्वाव्युनानि विद्वान् पुमान् पुमा ठं सम्परिपातु विश्वतः ॥

अबीरं च गुलालं च हरिद्रादिसमन्वितम् ।

नानापरिमलद्रव्यं गृहाण परमेश्वर ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः नानापरिमलद्रव्याणि समर्पयामि ।

पुष्पं-पुष्पमालाम्

ॐ ओषधीः प्रतिमोदध्वं पुष्पवतीः प्रसूवरीः ।

अश्वाऽइव सजि त्वरीर्वीरुधः पारयिष्णवः ॥

माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।

मयानीतानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः पुष्पाणि पुष्पमालाश्च समर्पयामि ॥

बिल्वपत्राणि

ॐ नमोबिल्मिने च कवचिने च नमोवर्मिणे च वरूथिने च । नमःश्रुताय च श्रुतसेनाय च नमो दुन्दुब्ध्यायचाहनन्याय च ॥

श्री बिल्वाष्टकम्

त्रिदलं त्रिगुणाकारं त्रिनेत्रं च त्रिधायुतम्

त्रिजन्मपापसंहारमेकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ १ ॥

त्रिशाखीर्बिल्वपत्रैश्च अचिच्छेदः कौमलैस्तथा ॥

शिवपूजां करिष्यामि एकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ २ ॥

अखण्डबिल्वपत्रेण पूजितं नन्दिकेश्वरम् ॥
 शुभ्यते सर्वपापेभ्य एकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ ३ ॥
 शालिग्रामशिलामेकां विप्राणां जातु अर्पयेत् ॥
 सोमयज्ञमहादानमेकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ ४ ॥
 दन्तिकोटिसहस्राणि अश्वमेधशतानि च ॥
 कोटिकन्यामहादानमेकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ ५ ॥
 लक्ष्म्याश्च स्तन उत्पन्नं महादेवसदाप्रियम् ॥
 बिल्ववृक्षं प्रयच्छामि एकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ ६ ॥
 दर्शनं बिल्ववृक्षस्य स्पर्शनं पापनाशनम् ॥
 अधोरपापसंहारमेकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ ७ ॥
 मूलतो ब्रह्मरूपाय मध्यतो विष्णुरूपिणे ॥
 अग्रतः शिवरूपाय एकबिल्वं शिवार्पणम् ॥ ८ ॥
 बिल्वाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्नधौ ॥
 सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोकमवाप्नुयात् ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः साम्बा सदाशिवाय नमः बिल्वपत्राणि समर्पयामि ॥

दूर्वाकुंराब्

ॐ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ति परूषः परूषस्परि ।
 एवा नो दूर्वं पतनु सहस्रेण शतेन च ॥
 विष्णवादिसर्वदेवानां दूर्वा वै प्रीतिदा सदा ।
 वंशवृद्धिकरी नित्यं गणेशायार्पयाम्यहम् ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः दुर्वाकुंरान् समर्पयामि ।

तुलसीदलम्

इदंविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् । समूढमस्यपाठं सुरेस्वाहाः
 तुलसीं हेमरूपां च रत्नरूपां च मञ्जरीम् ।
 भवमोक्षप्रदां तुभ्यमर्पयामि हरिप्रियाम् ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः तुलसीदलं समर्पयामि ।

धूपम्

ॐ धूरसि धूर्वं धूर्वन्तन्धूर्वन्तं योऽस्मान् धूर्वन्तितन्धूर्वयं वयन्धूर्वांमः ।
 देवानामसि वह्निमतं ठं सस्मितमम्पप्रितमं जुष्टमन्देवहूतमम् ॥ वनस्पति
 रसोद्भूतो गन्धाद्योगन्ध उत्तमः ।
 आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ।

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः धूपं आप्रापयामि ॥

दीपम्

ॐ अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः
 सूर्यः स्वाहा अग्निर्वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ॥ सूर्यो वर्चो
 ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ॥ ज्योतिः सूर्यः सूर्यो ज्योतिः स्वाहा ।
 साज्यं च वर्त्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया ।
 दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः दीपं दर्शयामि ।
 हस्तौ प्रक्षाल्य ।

नैवेद्यम्

नैवेद्यं पुरतः स्थाप्य बिल्वपत्रेण आच्छाद्य गायत्रीमन्त्रेण संप्रोक्ष्य
 ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥
 ॐ प्राणाय स्वाहा, ॐ अपानाय स्वाहा, ॐ व्यानाय स्वाहा,
 ॐ उदानाय स्वाहा, ॐ समानाय स्वाहा, ॐ पञ्चप्राणेभ्यः स्वाहाः ततः धेनुमुद्रां
 ग्रासमुद्रां च प्रदर्श्य-
 ॐ नाब्ध्याऽआसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत ।
 पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकौऽऽकल्पयन् ॥
 अत्रं चतुर्विधं स्वादु रतेः बद्धिभः समन्वितम् ।
 भक्ष्य भोज्यसमायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः नैवेद्यमर्पयामि ।
 ततः तालीत्रयं कुर्यात्, मध्ये मध्ये जलमुत्तरापोशनं हस्तप्रक्षालनार्थं,
 मुखप्रक्षालनार्थं च जलम् समर्पयामि ।

करोद्धर्तनार्थं गन्धम्

ॐ अर्धं शुनाते अर्धं शुः पृच्यतां परुषा परुः ॥ गन्धस्ते सोममवतु भदाय
 रसोऽअच्युतः । ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः करोद्धर्तनार्थं
 चन्दनं समर्पयामि ।

ऋतुफलम्

ॐ याः फलिनीयाऽअफलाऽअपुण्या याश्च पुष्पिणीः ।
 बृहस्पतिप्रसूतास्तानो मुञ्चन्वर्त हसः ॥
 इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव ।
 तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः ऋतुफलं समर्पयामि ।

ताम्बूलम्

ॐ यत्पुरूषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।

व्वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्मऽध्वमः शरद्धविः ॥

पूगीफलं महर्हिव्यं नागवल्ली दलैर्युतम् ।

एला लवंग संयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः ताम्बूलं समर्पयामि ।

हिरण्यदक्षिणाम्

ॐ हिरण्यगर्भः समर्वत्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।

स दाधार पृथ्वीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा न्विधेम ॥

हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेम बीजं विभावसोः ॥

अर्प्यते देवदेवेश ह्यतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः हिरण्यदक्षिणां समर्पयामि ।

कर्पूरारतिवयम्

ॐ इदं हविः प्रजननम्प्रेऽस्तु दशवीर्यं सर्वगणैः स्वस्तये । आत्मसनि
प्रजासनि पशुसनि लोकसन्धयसनि । अग्निः प्रजाम्बहुलाम्प्रे करोत्वन्नम्पयो
रेतोऽअस्मासु धत्त ।

आरती

ॐ जय शिव ओंकारा, जय शिव ओंकारा ।

ब्रह्मा विष्णु सदाशिव अर्द्धङ्गी धारा ॥ १ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

एकानन चतुरानन पञ्चानन राजै । हंसासन गरुडासन वृषवाहन साजै ॥ २ ॥ ॐ हर
हर हर महादेव ॥

दो भुज चारु चतुर्भुज अति सोहै । तीनों रुप निरखते त्रिभुवन जन मोहै ॥ ३ ॥ ॐ
हर हर हर महादेव ॥

अक्षमाला बनमाला रुण्डमाला धारी । चन्दन मृगमद चन्दा भाले शुभकारी ॥ ४
॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

श्वेताम्बर पीताम्बर बाघम्बर अंगे । सनकादिक गरुडादिक भूतादिक संगे ॥ ५ ॥

ॐ हर हर हर महादेव ॥

कर मध्ये सुकमण्डलु चक्र त्रिशूल धरता । जगकर्ता जगहर्ता जगपालनकर्ता ॥

६ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

ब्रह्मा विष्णुसदाशिव जानत अविवेका । प्रणवाक्षरमें शोभित ये तीनों एका ॥ ७

॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

काशी में विश्वनाथ विराजै नन्दो ब्रह्मचारी । नित उठ दर्शन पावै महिमा अति
भारी ॥ ८ ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

त्रिगुण स्वामि की आरति जो कोई नर गावै ।

भनत शिवानन्द स्वामी मनवाञ्छित फल पावै ॥ ९ ॥

ॐ हर हर हर महादेव ॥

जय शिव ओंकारा, हो मन भज शिव ओंकारा, हो मन रट शिव ओंकारा, हो
शिव गल रुण्डमाला, हो शिव ओढ़त मृगछाला, हो शिव पीते भंग-प्याला,
हो शिव रहते मतवाला, हो शिव पार्वतीप्यारा, हो शिव ऊपर जलधारा ॥
ब्रह्मा विष्णु सदाशिव अर्द्धङ्गी धारा ॥ १० ॥ ॐ हर हर हर महादेव ॥

ॐ कर्पूरगौरं करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारम् ।

सदा वसन्तं हृदयारविन्दे भवं भवानीसहितं नमामि ॥

असितगिरिसमं स्यात् कज्जलं सिन्धुपात्रे

सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ॥

लिखिति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं

तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥

त्वमेव माता च पिता त्वमेव त्वमेव बन्धुश्च सखा त्वमेव

त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव त्वमेव सर्वं मम देव देव ॥

मन्त्रपुष्पाञ्जलिः

ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।

ते ह नाकं महिमानः सचन्त यत्पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः ॥

ॐ राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने । नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे ।

स मे कामान् कामकामाय मह्यम् । कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु । कुबेराय
वैश्रवणाय महाराजाय नमः ॥

ॐ स्वस्ति साम्राज्यं भौज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्यं राज्यं
महाराज्यमाधिपत्यमयं समन्तपर्यायी स्यात् सार्वभौमः सार्वायुष

ऽआन्तादापराधात् पृथिव्यै समुद्रपर्यन्तायाऽएकराडिति ॥

तदप्येष श्लोकोऽभिगीतो मरुतः परिवेष्टारो मरुतस्यावसन् गृहे ।

आविक्षितस्य कामप्रेर्विश्वेदेवाः सभासद इति ॥

ॐ विश्वतश्शश्वरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्पात् ।

सम्बाहुभ्यामभ्यमति सम्पतत्त्रैर्द्यावाभूमी जनयन्देव ऽएकः ॥

ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः मन्त्रपुष्पाञ्जलिं समर्पयामि ।

प्रदक्षिणा

ॐ ये तीर्थानि पृथक्चरन्ति सृकाहस्ता निषङ्गिणः ।

तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥

ॐ सप्तास्यासन् परिधयास्त्रिः सप्त समिधः कृताः ।

देवा यद्दद्यन्त तन्वानाऽबध्नन्पुरुषम्पशुम् ॥

यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च ।

तानि तानि प्रणश्यन्ति प्रदक्षिणपदे पदे ॥

विशेषार्घ्यम्

अर्घ्यपात्रे जलं प्रपूर्य गन्धाक्षतपुष्पसहितं नारिकेलं पूरीफलं वा धृत्वा

ॐ रक्ष रक्ष महादेव रक्ष त्रैलोक्यरक्षक । भक्तानामभयंकर्ता त्राता भव भवार्णवात्

॥ वरद त्वं वरं देहि वाञ्छितं वाञ्छितार्थद । अनेन सफलार्घ्येण फलदोऽस्तु सदा मम ।

ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीशिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः विशेषार्घ्यं समर्पयामि ॥

प्रणामः

ॐ नमः शम्भवाय च मयोभवाय च नमः शङ्कराय

च मयस्कृताय च नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

प्रार्थनापूर्वकनमस्कारः

गिरीशं गणेशं गले नीलवर्णं गजेन्द्राधिरूढं गुणातीतरूपम् । भवं भास्वरं भस्मना

भूषिताङ्गं भवानीकलत्रं भजे पञ्चवक्त्रम् ॥ १ ॥

योगेन सिद्धविबुधैः परिभाव्यमानं लक्ष्म्यालयं

तुलसिकार्चितभक्तभृङ्गम् ॥ प्रोत्तुङ्गरक्तनखराङ्गुलिपत्रचित्रं गङ्गारसं हरि

पदाम्बुजमाश्रयेऽहम् ॥ २ ॥

उदयगिरिमुपेतं भास्करं पद्महस्तं निखिलभुवननेत्रं रत्नरत्नोपमेयम् ॥

तिमिरकरिमृगेन्द्रं बोधकं पद्मिनीनां सुखवरमभिवन्दे सुन्दरं विश्ववन्द्यम् ॥ ३ ॥

निजैरौषधीस्तर्पयन्तं कराद्यैः सुरौघान्कलाभिः सुधासाविणीभिः ॥

दिनेशांशुसन्तापहारं द्विजेशं शशांकस्वरूपं गणेशं नमामः ॥ ४ ॥

स्वभक्तवत्सलेऽनघे सदापवर्गभोगदे दरिद्रदुःखहारिणि त्रिलोकशंकरीश्वरि ॥

भवानि भीम अम्बिके प्रचण्डतेजउज्ज्वले भुजाकलापमण्डिते नमोऽस्तु ते

महेश्वरि ॥ ५ ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः श्री शिवपञ्चायतनदेवताभ्यो नमः प्रार्थनापूर्वकनमस्कारं

समर्पयामि ॥

क्षमा प्रार्थना

मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं सुरेश्वर ।

यत्पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥ १ ॥

आवाहनं न जानामि न जानामि तवार्चनम् ।

पूजां चैव न जानामि क्षमस्व परमेश्वर ॥ २ ॥

अपराधसहस्राणि क्रियन्तेऽहर्निशं मया ।

दासोऽयमिति मां मत्वा क्षमस्व परमेश्वर ॥ ३ ॥

त्वमेव माता च पिता त्वमेव त्वमेव बन्धुश सखा त्वमेव ।

त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव त्वमेव सर्वं मम देव देव ॥ ४ ॥

पूजां मे सम्पूर्णतां यातु फलं चाक्षयमस्तु मे ।

शिवे भक्तिः शिवे भक्तिः शिवे भक्ति भवे भवे ॥ ५ ॥

अनेन यथाशक्तिकृतेन पूजनेन श्रीशिवपञ्चायतनदेवताः प्रीयतां न भम ॥

ॐ नमः शिवाय । ॐ नमः शिवाय । ॐ नमः शिवाय ।

ॐ विष्णवे नमः । ॐ विष्णवे नमः । ॐ विष्णवे नमः ।

॥ अथ रुद्राष्टाध्यायी प्रारभ्यते ॥

॥ अथार्चपेशाद्भादौ षडङ्गन्यासान् समाचरेत् ॥

ॐ मनोजूतिरित्यस्य आङ्गिरसो बृहस्पतिर्ऋषिः । यजु-
श्छन्दः । विश्वेदेवा देवताः । हृदये न्यासे विनियोगः ॥
हृदयं स्पृष्ट्वा— ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्ग्वज-
मिमन्तनोत्त्वरिष्टं व्यज्रं समिमन्दधातु ॥ विश्वेदेवासं-
हृहमादयन्तामोऽम्प्रतिष्ठ ॥ १ ॥ हृदयाय नमः ॥ ॐ
अवोध्यग्निरित्यस्य बुधगविष्टिरावृषी । त्रिष्टुप्छन्दः । अग्नि-
र्देवता । शिरसि न्यासे विनियोगः ॥ शिरः स्पृष्ट्वा— ॐ
अवोध्यग्निरिति मिधाननां नाम्प्रतिधेनुमिवायतीमुपासंम् ।
यज्ञाऽहं वप्रयामुज्जिह्वानाः प्रभानवः सिसतेनाकमच्छं
॥ २ ॥ शिरसं स्वाहा ॥ ॐ मूर्द्धानमित्यस्य भरद्वाज ऋषिः ।
त्रिष्टुप्छन्दः । वैश्वानरोऽग्निर्देवता । शिखायां न्यासे विनि-
योगः ॥ शिखां स्पृष्ट्वा— ॐ मूर्द्धानन्दिबोऽअरतिमृष्टिब्या-
वश्चानुरमृतऽआज्ञातमग्निम् ॥ कविऽसम्प्राजमतिथि-
ञ्जनानाभासंज्ञापात्रं जनयन्तदेवाः ॥ ३ ॥ शिखायै वषट् ॥
ॐ मर्मणित इत्यस्य विवस्वानृषिः । त्रिष्टुप्छन्दः । लिङ्गोक्ता
देवताः । कवचे न्यासे विनियोगः ॥ कवचं स्पृष्ट्वा— ॐ मर्म-
णितेवर्मणाच्छादयामिसोमस्त्वारजामृतेनानुवस्ताम् ॥
उरोर्ध्वरीयोवर्णस्तेकृणोतु जयन्तन्वानुदेवामदन्तु ॥ ४ ॥
कवचाय हुम् ॥ ॐ विश्वतश्चक्षुरित्यस्य विश्वकर्मा भौवन
ऋषिः । त्रिष्टुप् छन्दः । विश्वकर्मा देवता । नेत्रन्यासे विनि-
योगः ॥ ॐ विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखो विश्वतोबाहु-
रुतविश्वतस्पात् । सम्बाहुचभ्यान्धमति सम्पतत्रैर्घावा-

भूमीजिनयन्देवऽएकः ॥ ५ ॥ नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ मान-
स्तोक इत्यस्य कुत्स ऋषिः । जगती छन्दः । एको रुद्रो
देवता । अस्त्रन्यासे विनियोगः— ॐ मानस्तोकेतनयेमानऽ
आयुषिमानो गोपुमानोऽअश्वेषुरीरिषः ॥ मानोऽधीरान्बुद्ध
भामिनोऽबधीर्हुविष्मन्तः सदुमित्राहवामहे ॥ ६ ॥
अस्त्राय फट् ॥ इति षडङ्गन्यासाः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्यां प्रथमोऽध्यायः ॥

गुणानान्त्वागुणपतिऽहवामहे प्रियाणान्त्वाप्रियपति
हवामहे निधीनान्त्वानिधिपतिऽहवामहे वसो मम ॥ आह
मजानिगर्भधमात्त्वमजासिगर्भधम् ॥ १ ॥ गायत्रीत्रि
ष्टुब्जगत्त्युनुष्टुप्छन्दः ॥ बृहत्त्युष्णिहः ककुप्स्तूची
भिः शम्भ्यन्तुत्वा ॥ २ ॥ द्विपदायाश्चतुष्पदाश्चिपदाया
श्चपदपदाः ॥ विच्छन्दायाश्चसच्छन्दाः सूचीभिः शम्भ्य-
न्तुत्वा ॥ ३ ॥ सहस्तौमाः सहछन्दसऽआवृतः सहप्रमाऽ
ऋपयः सप्तदैव्याः ॥ पूर्वेषाम्पन्थामनुदश्यधीराऽअन्वा-
लेभिरेत्युनरश्मिन् ॥ ४ ॥

॥ अथ शिवसङ्कल्पसूक्तम् ॥

ॐ यज्जामग्रतोदुरमुदैतिदैवन्तर्दुसुप्सस्यतथैवैति ॥ दूर-
ज्जमङ्गयोतिषाङ्गयोतिरेकन्तश्मेमनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ ५ ॥
येन कर्माण्यपसोमनीषिणो यजेकृण्वन्ति विदयेषु धीराः
यदपूर्वैर्यक्षमन्तः प्रजानान्तश्मेमनः शिवसङ्कल्पमस्तु
॥ ६ ॥ यन्प्रज्ञानमुतचेतो धृतिश्च यज्योतिरन्तरमृतम्प्रजासु ॥
यस्मान्नऽकृते किञ्चन कर्म्म विक्रयते तश्मेमनः शिवसङ्कल्प

मस्तु ॥ ७ ॥ येनेदम्भुतम्भुवनम्भविष्यत्परिगृहीतमृते
नसर्वम् ॥ येनेयज्ञस्त्यायतेसप्तहोतातन्मेमनःशिवसङ्कल्प
मस्तु ॥ ८ ॥ यस्मिन्नुचःसामयजूंषियस्मिन्प्रतिष्ठि
तारथनाभारिवाराः ॥ यस्मिन्श्चित्तःसर्वमोतम्प्रजानान्त
न्मेमनःशिवसङ्कल्पमस्तु ॥ ९ ॥ सुषारथिरश्वा निवय
न्मनुष्यान्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिनऽइव ॥ हत्प्रतिष्ठुयद
जिरजविष्ठन्तन्मेमनःशिवसङ्कल्पमस्तु ॥ १० ॥

॥ इति शिवसङ्कल्पसूक्तं समाप्तम् ॥ प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्यायां द्वितीयोऽध्यायः ॥ अथ पुरुषसूक्तम् ॥

हरिः ॐ सहस्रशीर्षापुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात् ॥
सभूमिःसर्वतस्पृत्वात्त्यतिष्ठदशाङ्गुलम् ॥ १ ॥ पुरुषऽ
एवेदःसर्वंयद्वृत्तंयच्चभाष्यम् ॥ उतामृतत्त्वस्येशानोयदन्ने
नातिरोहति ॥ २ ॥ एतावानस्यमहिमातोज्यायैपुरुषः ॥
पादोऽस्यविश्वामुतानि त्रिपादस्यामृतन्दिवि ॥ ३ ॥ त्रिपादु
र्द्धऽउदैत्पुरुषःपादोऽस्येहामवत्पुनः ॥ ततोविष्णुर्द्धव्य
कक्रामत्साशनानशुनेऽभि ॥ ४ ॥ ततोविराडजायतविरा
जोऽधिपुरुषः ॥ सजातोऽत्यरिच्यतपश्चाद्भूमिमथो
पुरः ॥ ५ ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वंहुतःसमर्भतम्पृषदाज्यम् ॥
पशूस्तौश्वक्रेवायव्यानारण्याग्राम्याश्चये ॥ ६ ॥
तस्माद्यज्ञात्सर्वंहुतऽक्रचःसामानिजजिरे ॥ छन्दां
सिजजिरेतस्माद्यज्ञस्तस्मादजायत ॥ ७ ॥ तस्माद
श्वाऽअजायन्तयेकेचोभयादतः ॥ गावोहजजिरेतस्मा
त्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ ८ ॥ तंयज्जम्बर्हिषिप्रौक्क्ष

पुरुषंजातमग्रतः ॥ तेनदेवाऽअयजन्तसाद्वयाऽऋषय
श्चये ॥ ९ ॥ यत्पुरुषंयदधुःकतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखं
मस्यासीत्किम्बाहकिमूरूपादाऽउच्येते ॥ १० ॥ ब्राह्मणोऽस्य
मुखमासीद्वाहुराज्यःकृतः ॥ ऊरुतदस्ययद्वैश्यःपद
द्वयांशुद्रोऽअजायत ॥ ११ ॥ चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोः
सूर्योऽअजायत ॥ श्रोत्राद्वायुश्चाप्राणश्चमुखादग्निर्जायत
॥ १२ ॥ नाभ्याऽआसीदुन्तरिक्षश्चक्षुःशीर्ष्णोद्यौःसर्ववर्तत ॥
पद्भ्याम्भूमिर्दिशुःश्रोत्रात्तथाऽलोकाः२ऽअकल्पयन् ॥ १३ ॥
यत्पुरुषेणहविषादेवायुज्जमतव्यत ॥ वसन्तोऽस्यासीदाज्यं
क्षीप्मऽइध्मःशरद्विः ॥ १४ ॥ सप्तास्यासन्नपरिधयस्त्रिः
सप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्जन्तव्यानाऽअवदभ्रपुरुष
म्पशुम् ॥ १५ ॥ यज्जेनयज्जमयजन्तदेवास्तानिधर्माणि
प्रथमाज्यासन् ॥ तेहुनाकम्महिमानःसचन्त्यत्रपूर्वं
साद्वयाःसन्तिदेवाः ॥ १६ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ इति पुरुषसूक्तं समाप्तम् ॥

॥ अथ उत्तरनारायणसूक्तम् ॥

अद्भ्यःसमर्भतःपृथिव्यैरसाच्चिश्चकर्मणःसमवर्त-
ताग्रे ॥ तस्यत्त्वष्टाविदधद्रूपमेतितन्मर्त्यस्यदेवत्त्वमाजान
मग्रे ॥ १७ ॥ वेदाहमेतम्पुरुषम्हान्तमादित्यवर्णन्त
मसःपरस्तात् ॥ तमेवविदित्वातिमृत्युमेतिनाम्यःपन्था
विद्यतेर्यनाय ॥ १८ ॥ प्रजापतिश्चरतिगर्भेऽअन्तरजाय
मानोबहुधाविजायते ॥ तस्योनिम्परिपश्यन्तिधीरास्त
स्मिन्हृतस्थुर्गुर्वनानिबिश्वा ॥ १९ ॥ योदेवेभ्यऽआ
तपतिर्यादेवानांम्पुरोहितः ॥ पूर्वोयोदेवेभ्योजातो नमोः

चायब्राह्मणे ॥ २० ॥ रुचम्त्राहमनुनयन्तो देवाऽअग्नेतद
ब्रुवन ॥ यस्तैवमत्राहमणो विद्यात्तस्य देवाऽअमन्थशै ॥ २१ ॥
श्रीश्रुते लक्ष्मीश्च पत्न्याऽधोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्चि
नौ व्यात्तम् ॥ इष्णुर्निपाणासुम्भऽइषाण सर्वलोकम्भऽ
इषाण ॥ २२ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ इति उत्तरनारायणसूक्तं समाप्तम् ॥ द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्यां तृतीयोऽध्यायः ॥ अथ अप्रतिरथसूक्तम् ॥

आशुः शिशानो बृषभोनभीमो घनाघनः कक्षोभणश्चर्पणी
नाम् ॥ सङ्क्रन्दनो निमिषऽएकवीरः शतऽसेनाऽअजय
त्साकमिन्द्रः ॥ १ ॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना यु
क्त्वा रेणुद्वयवनेन धृष्णुना ॥ तदिन्द्रेण जयत तत्सहद्वयं
उयुधोनरऽइषुहस्तैर्न वृष्णना ॥ २ ॥ सऽइषुहस्तैः सनिष
ङ्गिभिर्ब्रह्मशीसऽस्रष्टासयुधऽइन्द्रो गणेन ॥ सऽस्रष्टृजित्सौम
पावाऽहुशुद्धयुग्मधश्वाप्प्रतिहिताभिरस्ता ॥ ३ ॥ बृहस्प
ते परिदीयारथेन रक्षोहामित्राऽअपवादमानः ॥ प्रभुञ्ज
न्तसेनाऽप्रमृणो युधाजयन्तस्माकमेद्वयवितारथानाम् ॥ ४ ॥
बलविजायस्तथिरेऽप्रवीरऽसहस्राञ्चाजीसहमानऽउग्रः ॥
अभिर्वीरोऽअभिसत्त्वासहो जाजैत्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित्
॥ ५ ॥ गोत्रभिर्दङ्गो विदुं बज्रबाहुऽअयन्तमज्मप्रमृणन्त
मोर्जसा ॥ इमऽसजाताऽअनुवीरयद्भूमिन्द्रऽसखायोऽ
अनुसर्तुर्भदध्वम् ॥ ६ ॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानो
दयोर्वीरऽशुतमश्च्युरिन्द्रः ॥ दुह्यवनऽपृतनापाड्युद्धयो
स्माकऽसेनाऽअवतुप्रयुत्सु ॥ ७ ॥ इन्द्रऽआसान्नेता

बृहस्पतिर्दक्षिणा यज्जपेपुरऽएतुसोमः ॥ देवसेनानाम्
भिभञ्जतीनाञ्जयन्तीनाम्भरुतो यन्त्वग्रम् ॥ ८ ॥ इन्द्रस्य
वृष्णो वरुणस्य राज्ञऽआदित्यानाम्भरुताऽशर्द्धऽउग्रम् ॥
महामनसाम्भुवनश्चवानाङ्घोपो देवानाञ्जयतामुदस्थात्
॥ ९ ॥ उद्धर्षयमधवन्नायुधाश्च्युत्तमत्त्वेनाम्भानाम्भानाम्भाना
सि ॥ उद्धर्षयमधवन्नायुधाश्च्युत्तमत्त्वेनाम्भानाम्भानाम्भाना
घोषाः ॥ १० ॥ अस्माकमिन्द्रऽसमेतेषु दध्वजेष्वस्मा
कँडयाऽइषवस्तजयन्तु ॥ अस्माकँडोराऽउत्तरे भवन्तु
स्माँऽउदेवाऽअवताहवेषु ॥ ११ ॥ अमीपाश्चित्तम्प्रति
लोभयन्ती गृहाणाङ्गाश्च्येपेरहि ॥ अभिप्रेहि निर्दहद्वत्सु
शोकरन्धेनामित्रास्तमसासचन्ताम् ॥ १२ ॥ ॥ अथ
सृष्टापरापतशरैर्व्येच्रदमसऽशिते ॥ गच्छामित्राग्रपय
स्वमामीषाङ्कानोच्छिपः ॥ १३ ॥ प्रेताजयतानरऽइन्द्रो
यऽशर्मयच्छतु ॥ उग्रार्थऽसन्तुवाहवोनाधृष्यायथासंय
॥ १४ ॥ असौयामेनामरुतऽपरंपासभ्यैतिनऽओजसास्प
र्द्धमाना ॥ ताङ्गहतनमुनापव्रतेन यधामीऽअव्योऽअव्यज
जानन् ॥ १५ ॥ यत्रवाणाऽसम्पतन्ति कुमाराधिशिखाऽ
इव ॥ तन्नऽइन्द्रो बृहस्पतिरदितिऽशर्मयच्छतु विश्वाहा
शर्मयच्छतु ॥ १६ ॥ मर्मीणिते बर्मीणाच्छादयामिसाम
स्त्वाराजामृतेनानुवस्ताम् ॥ उरोर्वीर्यो वरुणस्ते कृणोतु
जयन्तु न्वानुदेवामदन्तु ॥ १७ ॥

॥ इति अप्रतिरथसूक्तं समाप्तम् ॥ तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्यां चतुर्थोऽध्यायः ॥ अथ मैत्रसूक्तम् ॥

हरिः ॐ बिम्बाद्बुहत्पिवतुसोम्यम्मद्वायुर्दध्वज्ज
पतावविहृतम् ॥ वातजूतो योऽअभिरक्षति त्मना प्रजाः

पुपोपपुरुधाविराजति ॥ १ ॥ उदुत्तयजातवेदसन्देवंबहन्ति
 केतवः ॥ दृशेविश्वायसूर्यम् ॥ २ ॥ येनापावकचक्षसा
 भुरण्यन्तजना २५ अनु ॥ त्वंवरुणपश्यसि ॥ ३ ॥ दैव्या
 वद्धसूर्यऽआगतु ६रथेनसूर्यवत्त्वा ॥ मद्धासुज्ज ६समजाये ॥
 तम्प्रत्कथायंवेनश्चित्रन्देवानां ॥ ४ ॥ तम्प्रत्कथापूर्वथा
 विश्वथेमथाज्येष्ठतातिम्वर्हिपदं ७स्वर्विदम् ॥ प्रतीचीनं
 जनन्दोहसेधुनिमाशुज्यन्तमनुयामुवर्द्धसे ॥ ५ ॥ अयंवेन
 ओदयत्पृश्निगन्भाज्योतिर्जरायूरजसोविमाने ॥ इमम्
 पा ७संजमेसूर्यस्यशिशुन्नविप्रामितिभीरिहन्ति ॥ ६ ॥
 चित्रन्देवानामुदगादनीकचक्षुर्मित्रस्यवरुणस्याग्नेः ॥
 आप्राद्यावापृथिवीऽअन्तारिक्ष ६सूर्यऽआत्मजाजगतस्तु
 स्तुपंश्च ॥ ७ ॥ आनऽइडाभिर्हिदथेसुशुस्तिविश्वानरं
 सधितादेवऽएतु ॥ अपियथायुवानोमत्सथानोविश्वजगद
 भिपित्त्वेमनीपा ॥ ८ ॥ यदुद्यकचंघृत्रहनुदगाऽअभिसूर्य ॥
 सवेन्तदिन्द्रतेषसे ॥ ९ ॥ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कदसि
 सूर्य ॥ विश्वमाभासिरोचनम् ॥ १० ॥ तत्सूर्यस्यदेव
 र्वन्तर्महित्वम्मुद्रयाकर्तोर्वितत ६सजंभार ॥ युदेदयुक्त
 हरितःसुधस्तथादाद्वात्रीवासस्तनुतेसिमस्मै ॥ ११ ॥
 तन्मित्रस्यवरुणस्याभिचक्षेसूर्योरुपङ्गुतेदयोरुपस्थे ॥
 अनन्तमन्यदुशदस्यपार्जःकृष्णमन्यज्जरितःसम्भरन्ति १२
 वण्णमहा २असिसूर्यवडादित्यमहा २असि ॥ महस्तेस
 तोमहिमापनस्यतेद्वादेवमहा २असि ॥ १३ ॥ वद्धसूर्य
 श्रवसामहा २असिसुत्रादेवमहा २असि ॥ मृत्वादेवानां
 मसूर्यःपुरोहितोविभुज्योतिरदाभ्यम् ॥ १४ ॥ श्राय

न्तऽइवसूर्यविश्वेदिन्द्रस्यभक्षत ॥ वसूनिजातेजनमानऽ
 ओजसाप्रतिभागन्नदीधिम ॥ १५ ॥ अद्यादेवाऽउदिता
 सूर्यस्यनिरऽहंसऽपिपृतानिरवद्यात् ॥ तन्नोभिन्नोवरुणो
 मामहन्तामदितिहंसिन्धुःपृथिवीऽउतद्याः ॥ १६ ॥
 आकृष्णेनुरजसावर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मर्त्यंश्च ॥ हिर
 ण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ १७ ॥

॥ इति मैत्रसूक्तं समाप्तम् ॥ चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्यायः पञ्चमोऽध्यायः ॥ अथ शतरुद्रियम् ॥
 हरिः ॐ ॥ नमस्तेरुद्रमन्यवंऽउतोतऽइपवेनमः ॥
 ब्राहुभ्यामुततेनमः ॥ १ ॥ याते रुद्रशिवातनूरधोरापा
 पकाशिनी ॥ तयानस्तुब्धाशन्तमयागिरिशन्ताभिचाक
 शीहि ॥ २ ॥ यामिपुङ्गिरिशन्तहस्तैविभुर्ष्यस्तवे ॥
 शिवाङ्गिगिरित्रताङ्कुरुमाहिऽसीऽपुरुषजगत् ॥ ३ ॥ शिवेन
 वचसात्वागिरिशच्छावदामसि ॥ यथानऽसर्वमिज्जगदय
 कक्षमऽसुमनाऽअसत् ॥ ४ ॥ अद्वयवोचदधिवक्ताप्यथ
 मोदेव्योभिपक् ॥ अही ॐसर्वाज्जम्भयन्तसर्वाश्चयातुधात्र्यो
 धराचीऽपरासुव ॥ ५ ॥ असौयस्ताम्रोऽअरुणऽउतवन्धुः
 सुमङ्गलः ॥ येचैनऽरुद्राऽअभितोदिकक्षुश्रिताऽसंहस्रशो
 वैपा ७हेडऽईमहे ॥ ६ ॥ असौयोषसपतिनीलग्रीवोवि
 लाहितः ॥ उतैनऽङ्गोपाऽअदऽश्रन्नहऽश्रनुदहार्थऽसहृष्टो
 मृडयातिनः ॥ ७ ॥ नमोस्तुनीलग्रीवायसहस्राक्षाय
 मीदुपे ॥ अधोयेऽअस्यसत्त्वानोहन्तेभ्योकरन्नमः ॥ ८ ॥
 प्रमुञ्चधन्वनस्त्वमुभयोरात्कन्योर्ज्याम् ॥ याञ्चतेहस्तऽइप

पुःपराताभगवोवप ॥ ९ ॥ विज्यन्धनुःकपर्दिनोविशहयो
 वाणवाँरुत ॥ अनेशन्नस्ययाऽइपयऽआभुरस्यनिपङ्गधिः
 ॥ ७ ॥ याते । हेतिर्मीदुष्टमहस्तेवभूवतेधनुः ॥ तथा
 स्मान्निश्चतस्त्वर्मयकक्षमयापरिभुज ॥ ११ ॥ परितेधन्वनो
 हेतिरस्मान्निधेहितम् ॥ १२ ॥ अवतत्त्यधनुष्टुःसहस्राकक्षश
 तेषुधे ॥ निशीर्यशहयानाम्मुखाशिबोनःसुमनाभव ॥ १३ ॥
 नमस्तुऽआयुधायानाततायधुण्णवे ॥ उभाभ्यामुततेन
 मोवाहुभ्यान्तवधध्वने ॥ १४ ॥ मानोमहान्तमुतमानोऽ
 अर्भकस्मान्ऽउकक्षन्तमुतमानऽउक्क्षितम् ॥ मानोवधीः
 पितरम्भोतमातरम्भानःप्रियास्तुत्योरुद्वरीरिपः ॥ १५ ॥
 मानस्तोके । तनयेमानऽआयुपिमानोगोपुमानोऽअश्वेषुरी
 रिपः ॥ मानोवधिरान्द्रुद्रभामिनोवधीर्द्विधर्मन्तःसदुमि
 त्त्वाहवामहे ॥ १६ ॥ नमोहिरण्यवाहवे । सेनाभ्येदिशा
 अपतयेनमोनमोवृक्षेभ्योहरिकेशेभ्यःपशुनाम्पतयेनमो
 नमःशुष्पिअरायत्तिवर्षीमतेपथीनाम्पतयेनमोनमोहरिके
 शायोपवीतिनेपुष्टानाम्पतयेनमोनमोवभ्लुशाय ॥ १७ ॥
 नमोवभ्लुशाय । व्याधिनेन्नानाम्पतयेनमोनमोभवसहेत्यै
 जगताम्पतयेनमोनमोरुद्रायततायिनेकक्षेत्राणाम्पतयेनमो
 नमःसूतायाहन्त्यैवनानाम्पतयेनमोनमोरोहिताय ॥ १८ ॥
 नमोरोहिताय । स्थपतयेवृक्षणाणाम्पतयेनमोनमोमुवन्तये
 धारिवस्कुतायौषधीनाम्पतयेनमोनमोमुधिणेवाणिजायक
 कक्षाणाम्पतयेनमोनमऽउच्चैर्घोषायाकक्रन्दयतेपत्नीनाम्पत
 येनमोनमःकृत्स्नायतया ॥ १९ ॥ नमःकृत्स्नायतया ॥

धावतेसत्त्वंनाम्पतयेनमोनमःसहमानायनिव्याधिनऽआ
 व्याधिनीनाम्पतयेनमोनमोनिपङ्गिणेककुभायस्तेनानाम्प
 तयेनमोनमोनिचेखेपरिचरायारण्यानाम्पतयेनमोनमो
 वध्वते ॥ २० ॥ नमोवध्वते । परिवञ्चतेस्तायुनाम्पतये
 नमोनमोनिपङ्गिणऽइपुधिमतेतस्कराणाम्पतयेनमोनमः
 सकाधिभ्योजिवाँसद्व्योमुण्णताम्पतयेनमोनमोसि
 मद्व्योनकक्षरद्व्योविकृन्तानाम्पतयेनमः ॥ २१ ॥
 नमऽउण्णीपिणे ॥ गिरिचरायुलुञ्चानाम्पतयेनमोनमऽ
 इषुमद्व्योधन्वायिभ्यश्चवोनमोनमऽआतज्यानेभ्यःप्र
 तिदधानेभ्यश्चवोनमोनमऽआयच्छद्व्योस्यद्व्यश्चवोनमो
 नमोविसृजद्व्यः ॥ २२ ॥ नमोविसृजद्व्यो । विद्व्य
 द्व्यश्चवोनमोनमःस्वपद्व्योजाग्रद्व्यश्चवोनमोनमःशया
 नेभ्यऽआसीनेभ्यश्चवोनमोनमस्तित्द्व्योधावद्व्यश्चवो
 नमोनमःसुभाभ्यः ॥ २३ ॥ नमःसुभाभ्यः । सुभापति
 भ्यश्चवोनमोनमोभ्येभ्योश्वपतिभ्यश्चवोनमोनमऽआ
 व्याधिनीभ्योविविद्व्यन्तीभ्यश्चवोनमोनमऽउगणाभ्य
 स्तुष्टुतीभ्यश्चवोनमोनमोगुणेभ्यः ॥ २४ ॥ नमोगुणे
 भ्यो । गुणपतिभ्यश्चवोनमोनमोव्रातेभ्योव्रातपतिभ्य
 श्चवोनमोनमोगृत्सेभ्योगृत्सेपतिभ्यश्चवोनमोनमोविरू
 पेभ्योविविधरूपेभ्यश्चवोनमोनमःसेनाभ्यः ॥ २५ ॥
 नमःसेनाभ्यः । सेनानिभ्यश्चवोनमोनमोरधिभ्योऽअर
 थेभ्यश्चवोनमोनमःक्षत्तृभ्यःसङ्ग्रहीतृभ्यश्चवोनमो
 नमोमहद्व्योऽअर्भकेभ्यश्चवोनमः ॥ २६ ॥ नमस्तकक्ष
 भ्यो । रथकारेभ्यश्चवोनमोनमःकुलालेभ्यःकुर्मारेभ्य

अत्रोनमोनमोननिपादेभ्यः पुञिष्ठेभ्यश्चोनमोनमः अत्रि
 ष्योसृग्युभ्यश्चोनमोनमः अत्रिष्ठेभ्यः ॥ २७ ॥ नमः
 अत्रिष्ठेभ्यः । अत्रिष्ठेभ्यश्चोनमोनमोभवार्यचरुद्वार्यचनमः
 शुर्वायचपशुपतयेचनमोनीलग्रीवायचशित्तिकण्ठायच
 मर्नःकपर्दिने ॥ २८ ॥ नमःकपर्दिने । चण्ड्युप्तकेशायच
 नमःसहस्राक्षायचशुतधन्वनेचनमोगिरिशुर्वायचशिपि
 विष्टायचनमोमीढुष्टमायचेपुमतेचनमोह्रस्वाय ॥ २९ ॥ नमो
 ह्रस्वाय । चघामनायचनमोवृहतेचवर्षीयसेचनमोवृद्धायच
 सवृधेचनमोग्र्यायचप्रथमायचनमऽआशवे ॥ ३० ॥ नमऽ
 आशवे । चाजिरायचनमःशीर्ग्यायचशीर्भ्यायचनमऽऊ
 म्भ्यायचावस्त्र्यायचनमोनादेयायचहृष्ट्यायच ॥ ३१ ॥
 नमोऽज्येष्ठाय । चकनिष्ठायचनमःपूर्वजायचापरजायचनमो
 मद्भ्यायचापगृह्मायचनमोजघ्न्यायचवुभ्यायचनमःसो
 ष्याय ॥ ३२ ॥ नमःसोष्याय । चप्रतिसूर्यायचनमोया
 म्यायचक्षेम्भ्यायचनमःश्लोक्यायचावसाय्यायचनमो
 ऽउर्ध्व्यायचखल्ल्यायचनमोवभ्याय ॥ ३३ ॥ नमोवभ्याय ।
 चकक्ष्यायचनमःश्रवायचप्रतिश्रवायचनमऽआशुपेणा
 यचाशुरधायचनमःशरायचावभेदिनेचनमोविलिम्बने ॥ ३४ ॥
 नमोविलिम्बने । चकवचिनेचनमोवर्मिणेचधरुधिनेचन
 मःश्रुतायचश्रुतसेनायचनमोदुन्दुभ्यायचाहनय्यायच
 नमाधृष्णवे ॥ ३५ ॥ नमोऽधृष्णवे । चप्रमृशायचनमोनि
 पत्तिनेचेपुधिमतेचनमःस्तीक्ष्णायचपवेचायुधिनेचनमःस्वायु
 धायचमुधयनेच ॥ ३६ ॥ नमःस्वयुधाय । चपत्न्यायच
 नमःकाट्यायचनीप्यायचनमःकुल्ल्यायचसरस्यायचनमो

नादेयायचवैशन्तायचनमःकूप्याय ॥ ३७ ॥ नमःकूप्या
 य । चावद्व्यायचनमोवीथ्यायचातप्यायचनमोमेघ्यायच
 विद्युत्यायचनमोवर्ष्यायचावर्ष्यायचनमोवात्स्याय ॥ ३८ ॥
 नमोवात्स्याय । चरेभ्यायचनमोवास्तुव्यायचवास्तुपाय
 चनमःसोमायचरुदायचनमःस्ताम्नायचारुणायचनमःशङ्ख
 वे ॥ ३९ ॥ नमःशङ्खवे । चपशुपतयेचनमऽउग्रायचभीमा
 यचनमोग्रेवधायचदूरेवधायचनमोहृत्त्रेचहनीयसेचनमोवृ
 क्क्षेभ्योहरिकेशेभ्योनमस्ताराय ॥ ४० ॥ नमःशम्भवाय ।
 चमयोभवार्यचनमःशङ्करायचमयस्करायचनमःशिवायच
 शिवतरायच ॥ ४१ ॥ नमःपार्व्याय । चावाट्यायचनमः
 प्रतरणायचोत्तरणायचनमःस्तीर्थ्यायचकूल्यायचनमःश
 ण्यायचफेब्यायचनमःसिकत्याय ॥ ४२ ॥ नमःसिक
 त्याय । चप्रवाहस्यायचनमःकिङ्किलायचक्षय्यायचन
 मःकपर्दिनेचपुलस्तयेचनमऽइरिण्यायचप्रपत्न्यायचन
 मोव्रज्याय ॥ ४३ ॥ नमोव्रज्याय । चगोष्ठ्यायचनमस्त
 ल्प्यायचगेहस्यायचनमोहृदस्यायचनिवेप्यायचनमःका
 ट्यायचगह्वरेष्ठायचनमःशुष्क्याय ॥ ४४ ॥ नमःशुष्क्या
 य । चहरित्यायचनमःपाण्ड्यायचरजस्यायचनमोलो
 प्यायचोलुप्यायचनमऽऊर्ध्व्यायचसूर्यायचनमःपुण्याय
 ॥ ४५ ॥ नमःपुण्याय । चपण्णशदायचनमऽउदरदुमाणा
 यचाभिघ्नतेचनमऽआखिदुतेचप्रखिदुतेचनमऽइषुकृद्
 ष्योधनुषुकृद्भ्यश्चोनमोवःकिरिकेभ्योदेवानाहृदये
 ष्योनमोविचिष्वक्केभ्योनमोविकिष्वक्केभ्योनमऽआ
 निर्हुभ्यः ॥ ४६ ॥ ॥ ॥ ॥

द्रापेऽअन्धसस्पतेदरिद्रनीललोहित ॥ आसां प्रजानामि
 पाम्पशूनाम्माभेर्मारोच्योचनं किञ्च नाममत् ॥ ४७ ॥ इमा
 रुद्राय । तवसेकपर्दिनेकक्षयद्दीरायप्रभरामती ॥ यथाशम
 संहिपदेचतुष्पदेविश्वम्पुष्टद्वामेऽअस्मिन्ननातुरम् ॥ ४८ ॥
 याते । रुद्रशिवातनूः शिवाविश्वहाभेषुजी ॥ शिवारुतस्य
 भेषुजीतयानोमृडजीवसे ॥ ४९ ॥ परिनोरुद्रस्यहेतिवृण
 कृत्तुपरित्त्वेपस्यदुर्मतिरघायोः ॥ अवस्तिथिरामधवद्वय
 स्तनुष्वमीदृष्टोकायतनयायमृड ॥ ५० ॥ मीढुष्टमशिव
 तमशिवोनः सुमनाभव ॥ परमेष्ठकक्षऽआयुधनिधायकृतिं
 वसानऽआचरपिनाकम्बिभ्रदागहि ॥ ५१ ॥ विकिरिद्र
 विलोहितनमस्तेऽअस्तुभगवह ॥ यास्तेसहस्रहेतयोऽन्य
 मुस्मन्निवपन्तुताः ॥ ५२ ॥ सहस्राणिसहस्रशोवाहो
 स्तवहेतयः ॥ तासामीशानोभगवहपराचीनामुखाकृधि ॥
 ॥ ५३ ॥ असह्यतासहस्राणियेरुद्राऽअधिभूम्याम् ॥
 तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५४ ॥ अस्मिन्म
 हृत्यर्णवेन्तरिक्षेभवाऽअधि ॥ तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वा
 नितन्मसि ॥ ५५ ॥ नीलग्रीवाऽशितिकण्ठादिवरुद्राऽ
 उपश्रिताः ॥ तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५६ ॥
 नीलग्रीवाऽशितिकण्ठाऽशुर्वाऽअधःकक्षमाचराः ॥ तेषांल
 सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५७ ॥ येषुक्षेपु ।
 शुष्पिअरानीलग्रीवाविलोहिताः ॥ तेषांलसहस्रयोजने
 वधन्वानितन्मसि ॥ ५८ ॥ येभूतानामधिपतयोविशिखा
 सःकपर्दिनः ॥ तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥
 ॥ ५९ ॥ येषुधाम्पथिरक्षयऽएलवृदाऽआयुर्धुधः ॥

तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ६० ॥ येती
 थानि । प्रचरन्तिसुकाहस्तानिषङ्गिणः ॥ तेषांलसहस्र
 योजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ६१ ॥ येत्रेषु । विविद्वयन्ति
 पात्रेषुपिबन्तोजनान् ॥ तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वानि
 तन्मसि ॥ ६२ ॥ यऽएतावन्तश्चभूयालसश्चदिशोरुद्रावि
 तस्थिरे ॥ तेषांलसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ६३ ॥
 नमोस्तु । रुद्रेभ्योयेदिविवेषांघृषमिषवह ॥ तेभ्यो
 दशुप्राचीर्दशदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्धाः ॥
 तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्दिष्ममोयश्च
 नोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेददध्मह ॥ ६४ ॥ नमोस्तु । रुद्रेभ्यो
 येन्तरिक्षेयेपांवातऽइषवह ॥ तेभ्योदशुप्राचीर्दशदक्षि
 णादशप्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्धाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तु
 तेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्दिष्ममोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेद
 दध्मह ॥ ६५ ॥ नमोस्तु । रुद्रेभ्योयेपृथिव्याँर्येषामन्न
 मिषवह ॥ तेभ्योदशुप्राचीर्दशदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदी
 चीर्दशोर्द्धाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेय
 न्दिष्ममोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेददध्मह ॥ ६६ ॥

॥ इति शतरुद्रियं समाप्तम् ॥ पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्यां षष्ठोऽध्यायः ॥ अथ महच्छिरः ॥
 हरिः ॐ ॥ वयद्वसोमवृतेतवमनस्तनूपुविभ्रतह ॥ प्रजा
 वन्तहसचेमहि ॥ १ ॥ एतै । रुद्रभागःसहस्रस्त्रांभ्वक
 यातजुं पस्वस्वाहुपतेरुद्रभागऽआखुस्तेपशुः ॥ २ ॥ अव
 रुद्रमदीमहस्यवदेवधन्वकम् । यथानोवस्यसस्करद्वधा

नह्येयसस्करद्वयानोद्वयसाययात् ॥ ३ ॥ भेषजमसि ।
भेषजज्ञवेध्यायपुरेपायभेषजम् ॥ सुखम्पेपायमेप्यै ॥ ४ ॥
त्र्यम्बकैर्यजामहेसुगन्धिन्पुष्टिवर्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिव
बन्धनान्मृत्योर्मुक्क्षीयमामृतात् ॥ त्र्यम्बकैर्यजामहेसुग
न्धिर्भक्तिवर्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिवबन्धनादितोमुक्क्षीयमा
मृतः ॥ ५ ॥ एतत्ते । रुद्रावसन्तेनपरोमूर्जवतोतीहि ॥
अवततधन्वापिनाकावसहृत्तिवासाऽअहिर्ऽसन्नहंशिवो
तीहि ॥ ६ ॥ त्र्यायुषश्चमदग्नेहकृशयपसत्र्यायुषम् ॥
यदेवेपुत्र्यायुषन्तन्नोऽअस्तुत्र्यायुषम् ॥ ७ ॥ शिवोनामा
सिखाधितस्तेपितानमस्तेऽअस्तुमामाहिहमीह ॥ निर्वर्त्त
याम्म्यायुषेन्नाद्वयप्रजननायरायस्पोषायमुप्रजास्त्वायं
सुवीर्याय ॥ ८ ॥ [ॐ नतंविदाधयऽइमाज्जानान्यदद्यु
ष्माकुमन्तरम्बभूव ॥ नाहारेणप्रवृत्ताजल्प्याचासुतृपऽ
उक्कथशासश्चरन्ति ॥ १३ ॥ विश्वकर्म्महृदयजनिष्टदेवऽआ
दिदद्रन्ध्रवोऽअभवद्वितीयः ॥ तृतीयःपितार्जनितापंधी
नामपाङ्गर्भेभ्यदधात्पुरुत्रा ॥ १४ ॥]

॥ इति नहचिह्नः समाप्तम् । षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्यां सप्तमोऽध्यायः । अथ रुद्रजटा ॥

हरिः ॐ ॥ उग्रश्च । भीमश्चद्वान्तश्चधुनिश्च ॥ सास
ह्नाश्चाभियुगवाचविक्रिपःस्वाहा ॥ १ ॥ अग्निहृदये
नाशनिहृदयाग्रेणपशुपतिहृत्सहृदयेनभवेत्यक्कना ॥
शर्वम्मतस्त्राभ्यामीशानम्भ्युनामहादेवमन्तःपश्येनो
ग्रन्देयंघनिष्ठुनाघसिष्ठहनुःशिक्षीनिफोश्याभ्याम् ॥ २ ॥
उग्रलोहितेन । मित्रसौवर्त्येन रुद्रन्दौवर्त्येनेन्द्रः

क्रीडेनमरुतोवलेन साध्यान्प्रमुदा ॥ भवस्य कण्ठ्यः
रुद्रस्थान्तःपाश्वर्यम्महादेवस्य यकृच्छर्वस्यघनिष्ठुपशुप
तैःपुरीतत ॥ ३ ॥ लोमन्भ्यःस्वाहा । लोमन्भ्यःस्वाहा
त्वचेस्वाहा त्वचेस्वाहा लोहितायस्वाहा लोहितायस्वाहा
मेदोभ्यःस्वाहा मेदोभ्यःस्वाहा ॥ मांसेभ्यःस्वाहा
मांसेभ्यःस्वाहा स्नावभ्यःस्वाहा स्नावभ्यःस्वाहा
स्थभ्यःस्वाहा स्थभ्यःस्वाहा मज्जभ्यःस्वाहा मज्ज
भ्यःस्वाहा ॥ रेतसेस्वाहा प्रायवेस्वाहा ॥ ४ ॥ आयासा
यस्वाहा । प्रायासायस्वाहा सैययासायस्वाहा विथासाय
स्वाहोद्यासायस्वाहा ॥ शुचेस्वाहा शोचतेस्वाहा शोचं
मानायस्वाहा शोकायस्वाहा ॥ ५ ॥ तपसेस्वाहा । तप्यते
स्वाहा तप्यमानायस्वाहा तप्सायस्वाहा धर्मायस्वाहा ॥
निष्कृत्यैस्वाहा प्रायश्चित्त्यैस्वाहा भेषजायस्वाहा ॥ ६ ॥
समायस्वाहान्तकायस्वाहा मृत्यवेस्वाहा ॥ ब्रह्मणस्वाहा
अब्रह्महत्यायैस्वाहा विश्वेभ्योदुवेभ्यःस्वाहा ह्यावा
पृथिवीभ्यांस्वाहा ॥ ७ ॥

॥ इति रुद्राजटा समाप्ता ॥ सप्तमोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्याम् अष्टमोऽध्यायः ॥ अथ चमकालुवाकाः ॥

हरिः ॐ वाजश्च । मेप्रसवश्चमेप्रयतिश्चमेप्रसिति-
श्चमेधीतिश्चमेकक्रतुश्चमेस्वरश्चमेअलोकश्चमेअवश्चमेअति
श्चमेज्योतिश्चमेस्वश्चमेयज्जेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥ प्राणश्च ।
मेपानश्चमेव्यानश्चमेसुश्चमेचित्तश्चमेऽआधीतश्चमेधाक्कच-
मेमनश्चमेचक्षुश्चमेओत्रश्चमेदक्षश्चमेवलश्चमेयज्जेनक
ल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओजश्च । मेसहश्चमेऽआत्कमाचमेतनूश्चमे-

शर्मचमेवर्मचमेज्ञानिचमेस्त्रीनिचमेपरु०चिचमेशरीरा-
 णिचमऽआयुश्चमेजराचमेयुज्जेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ ज्येष्ठयश्च ।
 मऽआधिपत्यश्चमेमन्युश्चमेभारमश्चमेमश्चमेमश्चमेजेमार्चमे-
 हिमार्चमेवरिमार्चमेप्रधिमार्चमेवर्षिमार्चमेद्राधिमार्चमे-
 बुद्धश्चमेवृद्धिश्चमेयुज्जेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ [चमकविभागः
 ॥ १ ॥ अनुवाकः ॥ १ ॥] सत्यश्च । मेऽद्वार्चमेजगच्च-
 मेधनश्चमेविश्चमेमहश्चमेवक्रीडाचमेमोदश्चमेजातश्चमेज-
 निष्पन्नाश्चमेसुकृत्तश्चमे सुकृतश्चमे युज्जेनकल्पन्ताम्
 ॥ ५ ॥ ऋतश्च । मेमृतश्चमे युक्श्चमे नामयश्चमे जीवा-
 तुश्चमे दीर्घायुश्चमे नमित्रश्चमे भयश्चमे सुखश्चमे शय-
 नश्चमेसुषाश्चमे सुदिनश्चमे युज्जेनकल्पन्ताम् ॥ ६ ॥
 यन्ताश्च । मेघर्त्ताचमेवधेशश्चमेघृतिश्चमेविश्वश्चमेमहश्च
 मेसंविचमेज्ञात्रश्चमेसुश्चमेप्रसुश्चमेसीरश्चमेलयश्चमेयुज्जेनक-
 ल्पन्ताम् ॥ ७ ॥ शश्चमे मयश्चमे प्रियश्चमे नुकामश्चमे
 कामश्चमे सौमनसश्चमे भगश्चमे द्रविणश्चमे भद्रश्चमे श्रेय-
 षश्चमे वसीयश्चमे वशश्चमे युज्जेनकल्पन्ताम् ॥ ८ ॥ ऊर्ध्वश्च ।
 मेसुनृताचमे पर्यश्चमे रसश्चमे घृतश्चमे मधुचमे सर्गिधश्चमे
 सपीतिश्चमे कृषिश्चमे वृष्टिश्चमे जैत्रश्चमेऽऔर्दिद्रश्चमे
 युज्जेनकल्पन्ताम् ॥ ९ ॥ रयिश्च । मेरायश्चमे पुष्टश्चमे
 पुष्टिश्चमे विभुचमे प्रभुचमे पूर्णश्चमे पूर्णतरश्चमे कुर्य-
 वश्चमे विक्षतश्चमे व्रश्चमेवक्षुचमेयुज्जेनकल्पन्ताम् ॥ १० ॥
 वित्तश्च । मेघेयश्चमेभूतश्चमे भविष्यश्चमे सुगश्चमे पत्न्य-
 चमऽऋद्धश्चमऽऋद्धिश्चमेवक्पुष्पश्चमेवक्पुष्पिश्चमे मृतिश्चमे
 सुमृतिश्चमे युज्जेनकल्पन्ताम् ॥ ११ ॥ ग्रीहयश्च । मेघ

वाश्चमे माषाश्चमे तिलाश्चमे मुद्गाश्चमे खल्वाश्चमे प्लिय-
 ङ्गवश्चमेणवश्चमे श्यामाकाश्चमे नीवाराश्चमेगोधूमाश्चमे
 मसूराश्चमेयुज्जेनकल्पन्ताम् ॥ १२ ॥ [चमकविभागः ॥ ३ ॥
 अनुवाकः ॥ ३ ॥] अश्मश्च । मेमृत्तिकाचमे गिरयश्चमे
 पर्वताश्चमेसिकताश्चमेवनस्पतयश्चमे हिरण्यश्चमे यश्चमे
 श्यामश्चमे लोहश्चमे सीसश्चमे त्रपुचमे युज्जेनकल्पन्ताम्
 ॥ १३ ॥ अग्निश्च । मऽआपश्चमेवीरुधश्चमऽओषधयश्चमे
 रुद्रुपश्चामेकृष्टुपश्चामेग्राभ्याश्चमेपशवऽआरण्य-
 ष्चमेवित्तश्चमेवित्तिश्चमेभूतश्चमेभूतिश्चमेयुज्जेनकल्पन्ताम्
 ॥ १४ ॥ वसुच । मेवसुतिश्चमेकर्मचमेशक्तिश्चमेत्यश्चमऽ
 एमश्चमऽइत्याचमे गतिश्चमे युज्जेनकल्पन्ताम् ॥ १५ ॥
 [चमकवि., ४ अनु. ४] अग्निश्च । मऽइन्द्रश्चमेसोमश्चमऽइन्द्र-
 ष्चमेसविताचमऽइन्द्रश्चमे सरस्वतीचमऽइन्द्रश्चमेपूषाचमऽ
 इन्द्रश्चमेवहस्पतिश्चमऽइन्द्रश्चमेयुज्जेनकल्पन्ताम् ॥ १६ ॥
 मित्रश्च । मऽइन्द्रश्चमेवरुणश्चमऽइन्द्रश्चमेधाताचमऽइन्द्र-
 ष्चमेत्त्वष्टाचमऽइन्द्रश्चमेमरुतश्चमऽइन्द्रश्चमेविश्वेचमेदेवाऽ
 इन्द्रश्चमेयुज्जेनकल्पन्ताम् ॥ १७ ॥ पृथिवीच । मऽइन्द्र-
 ष्चमेन्तरिक्षश्चमऽइन्द्रश्चमे द्यौश्चमऽइन्द्रश्चमे समाश्चमऽ
 इन्द्रश्चमेनक्षत्राणिचमऽइन्द्रश्चमे दिशश्चमऽइन्द्रश्चमे युज्जे-
 नकल्पन्ताम् ॥ १८ ॥ [चमकविभागः ॥ ५ ॥ अनुवाकः ॥ ५ ॥]
 अष्टशुच । मेरुश्चमऽमे दानव्यश्चमे धिपतिश्चमऽउपा०
 शुचमेन्तर्यामश्चमऽऐन्द्रवायवश्चमे मैत्रावरुणश्चमऽआश्वि-
 नश्चमे प्रतिप्रस्तवानश्चमे शुक्रश्चमे मन्थीचमे युज्जेन-
 कल्पन्ताम् ॥ १९ ॥ आग्रयणश्च । मेवैश्वदेवश्चमे दधुवश्चमे

वैश्वानरश्चमऽपेन्द्राश्चमे महावैश्वदेवश्चमे मरुत्वतीया
 श्चमे निष्केवल्यश्चमे सावित्रश्चमे सारस्वतश्चमे पात्स्नीवत
 श्चमे हारियोजनश्चमे यज्जेनकल्पन्ताम् ॥ २० ॥ सुचश्च ।
 मेचमंसाश्चमे घायव्यानिचमे द्रोणकलशश्चमे ग्रावाणश्चमे
 धिषवणेचमे पूतभृचमऽआधवनीयश्चमे वेदिश्चमे बर्हिश्चमे
 यभुधश्चमे खगाकारश्चमे यज्जेनकल्पन्ताम् ॥ २१ ॥
 [चमकविभागः ॥ ६ ॥] अग्निश्च । मेघर्मश्चमेर्कश्चमेसूर्य
 श्चमेप्राणश्चमेश्वमेधश्चमेपृथिवीचदितिश्चमेदितिश्चमेद्यौश्च
 मेहुलयश्चकुंरयोदिशश्चमे यज्जेनकल्पन्ताम् ॥ २२ ॥ व्रत
 च । मऽऋतश्चमे तपश्चमे संवत्सरश्चमेहोरात्रेऽऊर्ध्वी
 वेवृहद्वधन्तरेचमे यज्जेनकल्पन्ताम् ॥ २३ ॥ [चमकवि-
 भागः ॥ ७ ॥ अनुवाकः ॥ ६ ॥] एकाच । मेतिस्रश्चमे
 तिस्रश्चमे पञ्चचमे पञ्चचमे सप्तचमे सप्तचमे नवचमे
 नवचमऽएकादशचमऽएकादशचमे त्रयोदशचमे त्रयोदश
 चमे पञ्चदशचमे पञ्चदशचमे सप्तदशचमे सप्तदशचमे नव
 दशच मे नवदशच मऽएकविंशतिश्चमऽएकविंशतिश्चमे
 त्रयोविंशतिश्चमे त्रयोविंशतिश्चमे पञ्चविंशतिश्चमे पञ्च
 विंशतिश्चमे सप्तविंशतिश्चमे सप्तविंशतिश्चमे नवविं
 शतिश्चमेनवविंशतिश्चमऽएकत्रिंशश्चमऽएकत्रिंशश्चमे
 त्रयस्त्रिंशश्चमेयज्जेनकल्पन्ताम् ॥ २४ ॥ [चमकविभागः ८]
 चतस्रश्च । मेष्टौचमे ष्टौचमे द्वादशचमे द्वादशचमे षोडश
 चमे षोडशचमे विंशतिश्चमे विंशतिश्चमे चतुर्विंशति
 श्च मेचतुर्विंशतिश्चमेष्टाविंशतिश्च मेष्टाविंशतिश्चमे
 द्वात्रिंशश्चमे द्वात्रिंशश्चमे षट्त्रिंशश्चमे षट्त्रिंशश्चमे

चत्वारिंशश्च मे चत्वारिंशश्च मे चतुश्चत्वारिंशश्च मे चतु
 श्चत्वारिंशश्च मे द्वाचत्वारिंशश्च मे यज्जेनकल्पन्ताम्
 ॥ २५ ॥ [चमकविभागः ॥ ९ ॥] त्र्यविंश । मेत्र्यवीचमे
 दित्यवाद्दचमेदित्यौहीचमेपञ्चाविंशमेपञ्चावीचमेत्रिवत्स
 श्चमेत्रिवत्साचमेतुर्ध्ववाद्दचमेतुर्ध्वयौहीचमेयज्जेनकल्प
 न्ताम् ॥ २६ ॥ पुष्टवाद्दच । मेपष्टौहीचमऽउक्क्षाचमेवशाच
 मऽऋषभश्चमेवेहचमेनड्डाश्चमेधेनुश्चमेयज्जेनकल्पन्ताम्
 ॥ २७ ॥ [चमकविभागः ॥ १० ॥ अनुवाकः ॥ ७ ॥] द्वाजाय
 स्वाहा । प्रसवायस्वाहा पिजायस्वाहा वक्तवेस्वाहा वसेवे
 स्वाहाहृष्येस्वाहाहृ मृग्धाय स्वाहा मृग्धायैवैनऽशि
 नायस्वाहा विनऽशिनेऽआन्त्यायनायस्वाहान्त्याय भौवनाय
 स्वाहाभुवनस्यपतयेस्वाहाधिपतयेस्वाहाप्रजापतयेस्वाहा ॥
 इयन्तेराणिमन्त्राययन्तासियमनऽऊर्जेत्वावृष्ट्यैत्वाप्रजा
 नान्तवाधिपत्याय ॥ २८ ॥ आयुर्ध्वज्जेन । कल्पताम्प्राणो
 यज्जेनकल्पताश्चक्षुर्ध्वज्जेनकल्पताऽंश्वोत्रैर्यज्जेनक
 ल्पतांवाग्यज्जेनकल्पताम्मनोयज्जेनकल्पतामात्ममाय
 ज्जेनकल्पताम्ब्रह्मायज्जेनकल्पताऽयोर्तिर्ध्वज्जेनकल्प
 ताऽंस्वर्ध्वज्जेनकल्पताम्पृष्ठयज्जेनकल्पतांस्वज्जोयज्जे
 नकल्पताम् ॥ स्तोमश्चयजुश्चऽऋक्चसामचवृहच्चरयन्तरश्च ।
 सर्वेवाऽअगन्मामृताऽअभूमप्रजापतेऽप्रजाऽअभूमवेदद्
 स्वाहा ॥ २९ ॥ [चमकविभागः ॥ ११ ॥ अनुवाकः ॥ ८ ॥]

॥ इति चमकानुवाकाः समाप्ताः ॥ अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्यायां शान्त्यध्यायः ॥

हरि ॐ ऋचंवाचम्प्रपद्येमनोयजुःप्रपद्येसामप्राण
 म्प्रपद्येचक्षुःश्रोत्रंप्रपद्ये ॥ वागोर्जःसुहौजोमयिप्राणा

पानौ ॥ १ ॥ यन्मेच्छिद्रक्षुषोदयस्यमनसोवातितृष्ण
 मृदुस्पतिर्मतेतद्वातु ॥ शन्नोभवतुभुवनस्ययस्यतिः ॥
 ॥ २ ॥ भूभुवःस्वः । तत्सवितुर्वरेण्यमभर्गो देवस्य
 धीमहि ॥ धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ कयानश्चिप्र
 ऽआभुवदूतीसुदावृधःसखा ॥ कयाशचिष्ठयावृता ॥ ४ ॥
 कस्त्वा । सत्त्योमदानाम्म हृदिष्ठोमत्सदन्धसः ॥ दृढाचिदारु
 जेवसु ॥ ५ ॥ अभीपुणः । सखीनामवितार्जरितृणाम् ॥
 शतम्भवास्तुतिभिः ॥ ६ ॥ कयात्त्वन्नऽकृत्याभिप्रमन्द
 सेवृषन् ॥ कयास्तोतृभ्यऽआभर ॥ ७ ॥ इन्द्रोविश्वस्य
 राजति ॥ शन्नोऽअस्तुद्विपदेशश्चतुष्पदे ॥ ८ ॥ शन्नो
 मित्रःशंवरुणःशन्नोभवत्त्वय्यमा ॥ शन्नऽइन्द्रोबृहस्पतिः
 शन्नोविष्णुरुरुकक्रमः ॥ ९ ॥ शन्नोवार्तः । पवता
 शन्नस्तपतुसूर्यः ॥ शन्नःकनिककदहेवःपर्जन्योऽअभि
 वर्षतु ॥ १० ॥ अहानिशम्भवन्तुनःशङ्करात्रीःप्रतिधीय
 ताम् ॥ शन्नऽइन्द्राग्नीभवतामवोभिःशन्नऽइन्द्रावरुणा
 रातहव्या ॥ शन्नऽइन्द्रापुषणावार्जसातौशमिन्द्रासोमा
 सुवितायशंस्योः ॥ ११ ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपो
 भवन्तुपीतये ॥ शंस्योरभिलवन्तुनः ॥ १२ ॥ स्योना
 पृथिवि । नोभवानृकक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्मसु
 प्रधाः ॥ १३ ॥ आपोहि । धामयोभुवस्तानऽऊर्जेदधा
 तन ॥ महेरणायचक्षसे ॥ १४ ॥ योवःशिवतमोरस
 स्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशुतीरिवमातरः ॥ १५ ॥
 तस्माऽअरुणमामवोयस्यकक्षयायजिष्वथ ॥ आपोजन

यथाचनः ॥ १६ ॥ द्यौःशान्तिरन्तरिक्षंशान्तिः
 पृथिवीशान्तिरापःशान्तिरोषधयःशान्तिः । वनस्पतयः
 शान्तिर्विश्वेदेवाःशान्तिर्ब्रह्मशान्तिःसर्वंशान्तिःशान्ति
 रेवशान्तिःसामाशान्तिरेधि ॥ १७ ॥ दत्तेदहमाभिन्नस्य
 माचक्षुषासर्वाणिभूतानिसमीक्षन्ताम् ॥ मित्रस्याहश्च
 कक्षुषासर्वाणिभूतानिसमीक्षे ॥ मित्रस्यचक्षुषासमी
 क्षामहे ॥ १८ ॥ दत्तेदहमा । ज्योक्तेसुन्दशिजीव्यास
 ज्योक्तेसुन्दशिजीव्यासम् ॥ १९ ॥ नमस्तेहरसेशोचिपे
 नमस्तेऽअस्त्वर्चिपे ॥ अय्यास्तेऽअस्मत्तपन्तुहेतयः
 पावकोऽअस्मदभ्यःशिवोभव ॥ २० ॥ नमस्ते ।
 अस्तुद्विद्युतेनमस्तेस्तनयित्कनवे ॥ नमस्तेभगवन्नस्तु
 यतःस्वःसमीहसे ॥ २१ ॥ यतोयतःसमीहसेततोऽ
 अभयङ्कुरु ॥ शन्नःकुरुप्रजाभ्योभयन्नःपशुभ्यः ॥ २२ ॥
 सुमित्रियानऽआपऽओषधयःसन्तुदुर्मित्रियास्तस्मैसन्तु
 योस्मान्द्रेष्टियश्चयन्दिष्म ॥ २३ ॥ तचक्षुर्देवहित-
 म्पुरस्ताच्छुक्कमुचरत् ॥ पश्येमशुरदःशतजीवेमशुरदः
 शतःशृणुयामशुरदःशतम्प्रब्रवामशुरदःशतमदीनाः
 स्यामशुरदःशतम्भूयश्चशुरदःशतात् ॥ २४ ॥ ॥

॥ इति रुद्राष्टाध्याय्यां शान्त्यध्यायः समाप्तः ॥

॥ अथ रुद्राष्टाध्याय्यां स्वस्तिप्रार्थनामन्त्राध्यायः ॥

हरिः ॐ स्वस्तिनऽइन्द्रोबृहदश्रवाःस्वस्तिनःपूषाविश्व

वेदाह ॥ स्वस्तिन्नस्तां कर्ष्योऽअरिष्टनेमिः स्वस्तिनो बृह
स्पतिर्दधातु ॥ १ ॥ ॐ पर्यः पृथिव्यास्पयऽओषधीषु
पयोद्विच्युन्तरिक्षे पयोधाह । पर्यस्वतीह प्रदिशः सन्तु म
हर्षम् ॥ २ ॥ ॐ द्विष्णोरुराटमसि द्विष्णोः इक्ष्वाक्ये
स्थो द्विष्णोः स्यूरमि द्विष्णोर्द्वयोसि ॥ द्विष्णवमसि
द्विष्णवेत्वा ॥ ३ ॥ ॐ अग्निर्देवतायातो देवतासूक्त्यो
देवताचन्द्रमादेवतावर्तवो देवता रुद्रादेवतादिर्त्यो देवता
मरुतो देवता विश्वेदेवा देवता बृहस्पतिर्देवतेन्द्रो देवता चरु
णो देवता ॥ ४ ॥ ॐ मद्योजातं प्रपद्यामि मद्योजाताय वै
तमो नमः ॥ भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्भवोद्भवाय नमः
॥ ५ ॥ वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय
नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय
नमः ॥ ६ ॥ अघोरेभ्यो यघोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः ॥
सर्वेभ्यः सर्वशेर्वेभ्यो नमस्तेऽअस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ ७ ॥
तत्सुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ॥ तन्नो रुद्र प्रचो
दयात् ॥ ८ ॥ ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानाम् ॥
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवो मेऽअस्तु सदाशिवोम्
॥ ९ ॥ ॐ शिवो नामासि स्वधितिस्तेपितानमस्तेऽ
अस्तु मामाहि हृसीह ॥ निर्वर्त्तयाम्यायुषेन्नाद्याय प्रजनना
य रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय ॥ १० ॥ ॐ विश्वा
नि देवसवितर्दुरितानि परासुव ॥ यद्भद्रन्तन्नऽआसुव ॥ ११ ॥
ॐ योऽशान्तिरन्तरिक्षं ऽशान्तिः पृथिवीशान्तिरापः शान्तिः

न्तिरोषधयः शान्तिः ॥ वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः
शान्तिर्ब्रह्मशान्तिः सर्वं ऽशान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामा
शान्तिरेधि ॥ १२ ॥ ॐ सर्वेषां वा एष वेदानां रसो
यत्साम सर्वेषामेवैनमेतद्वेदानां रसेनाभिपिबति ॥ १३ ॥
ॐ शान्तिः शान्तिः सुशान्तिर्भवतु ॥ सर्वारिष्टशान्तिर्भवतु ॥

॥ इति स्वस्तिप्रार्थनामन्त्राध्यायः ॥

इति रुद्राष्टाध्यायी समाप्ता ॥

षडङ्गन्यासाः

ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्व्यज्ञमिमन्त
नोत्तरिष्ट्व्यज्ञं समिमन्दधातु ॥ त्विष्टो देवास इहमादयन्तामोऽप्रतिष्ठ ॥ ॐ
हृदयाय नमः ॥
ॐ अबोद्धयग्निः समिधा जनानमप्रतिधेनुमिवायती मुषासम् ॥
यहव्वाऽइवप्रवयामुजिहानाः प्रभानवः सिस्रते नाकमच्छ ॥
ॐ शिरसे स्वाहा ॥
ॐ मूर्ध्ना नन्दिवोऽरतिम्पृथिव्या वैश्वानरमृतऽआजातमग्निम् ॥
कविर्तसम्प्राजमतिथिञ्जनानामासत्रा पात्रञ्जनयन्तदेवाः ॥
ॐ शिखायै वषट् ॥
ॐ मर्मणि ते वर्मणाच्छादयामि सोमस्त्वा राजामृतेनानुवस्ताम् ।
उरोर्वरीयोवरूपास्ते कृणोतु जयन्तन्त्वानुदेवा मदन्तु ॥ ॐ कवचाय हुम् ॥ ॐ
विश्वतश्शशुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्प्यात् ।
सम्बाहुभ्यामत्यमतिरसम्पतत्रैर्दद्यावाभूमीजनयन्देवऽएकः ॥
ॐ नेत्रत्रयाय वीषट् ॥
ॐ मानस्तोके तनये मानऽआयुषिमानो गोषुमानोऽअश्वेषुरीरिषः ।
मानोऽवीरानुद्रुमामिनोऽवधीर्हविष्मन्तः सदमित्वाहवामहे ॥ अस्त्राय फट् ॥

होमे शिवस्य विशिष्ट ध्यानम् -

ॐ शुद्धस्फटिकसंकाशं त्रिनेत्रं पञ्चवक्त्रकम् ।
गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूषितम् ॥ १ ॥
नीलग्रीवं शशांकाकं नागयज्ञोपवीतनम् ।
व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम् ॥ २ ॥
कमण्डल्वक्षसूत्राभ्यामन्वितं शूलपाणिनम् ।
ज्वलन्तं पिङ्गलजटाजूटमुद्योतकारिणम् ॥ ३ ॥
अमृतेनाप्लुतं हृष्टमुमादेहार्धधारिणम् ।
दिव्यसिंहासनासीनं दिव्यभोगसमन्वितम् ॥ ४ ॥
दिग्देवतासमायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम् ।
नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययम् ॥ ५ ॥
सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम् ।
एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक् ततो यजनमारभेत् ॥ ६ ॥

अथ रुद्रयागहवनमन्त्राः

एकलघुरुद्रहोमे एकादशविप्राः ऋष्यादिस्मरणपूर्वकं सावधाना
घृताक्ततिलान् मृगीमुद्रया महारुद्रं ध्यायन्तः मन्त्रपठनपूर्वकं जुहुयुः ॥

ॐ गणानान्त्वा० । स्वाहा ।

ॐ अम्बेऽअम्बिके । स्वाहा । इति हुत्वा ।

विनियोगः यज्जाग्रतइतिषडर्चस्यशिवसंकल्पसूक्तस्य शिवसंकल्प
ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः मनो देवता होमे विनियोगः ।

ॐ यज्जाग्रतो० । येनकर्मा० । यत्प्रज्ञा० । येनेदम्भू० । यस्मिन्वृच० ।
सुषारथि० । स्वाहा ।

विनियोगः सहस्र शीर्षेतिषोडशर्चस्य पुरुषसूक्तस्य नारायणपुरुष ऋषिः
आद्यानां पञ्चदशानामनुष्टुप्छन्दः यज्ञेनयज्ञमित्त्यास्त्रिष्टुप् छन्दः होमे
विनियोगः ।

ॐ सहस्रशीर्षा० । पुरुषऽएवे० । एतावानस्य० । त्रिपादूर्ध्व० ।
ततोऽव्विरा० । तस्माद्यज्ञा० । तस्माद्यज्ञा० । तस्मादश्वा० । तैव्यज्ञं० ।
यत्पुरुषं० । ब्राह्मणोऽस्य० । चन्द्रमा० । नाभ्या० । यत्पुरुषेण० ।
सप्तास्या० । यज्ञेनयज्ञ० । स्वाहा ।

विनियोगः अद्भ्यःसम्भृत इति षडृचस्य उत्तरनारायणस्य नारायणपुरुष
ऋषिः आद्यानां तिसृणां त्रिष्टुप् छन्दः चतुर्थपञ्चमयोरनुष्टुप्छन्दः
अन्यायास्त्रिष्टुप्छन्दः आदित्यो देवता होमे विनियोगः ।

ॐ अद्भ्य० । ज्वेदाहमे० । प्रजापति० । योदेवेभ्य० । रुचम्ना० ।
श्रीश्चते० । स्वाहा ।

विनियोगः आशुःशिशान इति द्वादशर्चस्याप्रतिरथस्य अप्रतिरथ ऋषिः
त्रिष्टुप् छन्दः इन्द्रो देवता होमे विनियोगः ।

ॐ आशु० । संक्रन्दने० । सऽइषु० । बृहस्पते० । बलविज्ञा० ।
गोत्रभिदं० । अभिगोत्राणि० । इन्द्रऽआसा० । इन्द्रस्य० । उद्धर्षय० ।
अस्माक० । अमीषांश्चित्तं० । स्वाहा ।

विनियोगः विभ्राडित्यस्य विभ्राट् सौर्य ऋषिः जगती छन्दः सूर्यो देवता
उदुत्यमिति तिसृणां प्रस्कण्व ऋषिः गायत्री छन्दः सूर्यो देवता
तत्प्रत्नथेत्यस्य ब्रह्मस्वयंभूर्ऋषिः जगतीछन्दः विश्वेदेवा देवता

अयंवेनइत्यस्य ब्रह्मस्वयंभूर्ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः सोमो देवता
चित्रमित्यस्य ब्रह्मस्वयंभूर्ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता
आन इत्यस्य अगस्त्य ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता
यदद्येत्यस्य श्रुतकक्षमुतंस्कक्षावृषी गायत्री छन्दः सूर्यो देवता
तरणिरित्यस्य प्रस्कण्व ऋषिः गायत्री छन्दः सूर्यो देवता
तत्सूर्यस्येति द्वयोः कुत्स ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता
वण्महानितिद्वयोर्जमदग्निर्ऋषिः आद्यस्य बृहती छन्दः द्वितीयस्य सतो बृहती
छन्दः सूर्यो देवता
श्रायन्तऽइवेत्यस्य नृमेध ऋषिः बृहती छन्दः सूर्यो देवता
अद्यादेवा इत्यस्य कत्स ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता आकृष्णेनेत्यस्य
हिरण्यस्तूप आंगिरसऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता होमे विनियोगः ।
ॐ त्विष्वाङ् । उदुत्यं । येनापावकं । दैव्यावद्भस्यं । तम्प्रत्नथां ।
अयंवेनं । चित्रन्देवां । आनऽइडां । यदद्यं । तरणिं । तत्सूर्यस्यं ।
तन्मित्रस्यं । वण्महान् । बट्सूर्यं । श्रायन्तं । अद्यादेवां ।
आकृष्णेनं । स्वाहा ।

विनियोगः नमस्तेरुद्रेति शतरुद्रियाख्यस्य रौद्राध्यायस्य परमेष्ठी ऋषिः देवा
ऋषयः प्रजापतिर्वा ऋषिः नमस्तेरुद्रेत्यस्य गायत्री छन्दः यातेरुद्रेत्यादीनां
तिसृणामनुष्टुप् छन्दः अद्भ्यवोचदधिवक्तादि तिसृणां पंक्तिश्छन्दः
नमोस्तुनीलग्रीवायेत्यादि सप्तानामनुष्टुप्छन्दः मानोमहान्तमिति द्वयोः
कुत्सोऽपि ऋषिः जगती छन्दः सर्वासामेको रुद्रो देवता नमोहिरण्यबाहव
इत्यादिद्रापेत्यन्तः प्राक्तनेषु चतुरक्षराणां यजुषां दैवी बृहती छन्दः
पञ्चाक्षराणां दैवी पंक्तिः षडक्षराणां दैवी त्रिष्टुप् यजुर्गायत्री वा सप्ताक्षराणां
दैवी जगती यजुरुष्णिग्वा अष्टाक्षराणां यजुरनुष्टुप् प्राजापत्या गायत्री वा
नवाक्षराणां यजुर्बृहती आसुरी जगती वा दशाक्षराणां यजुःपंक्तिः
एकादशाक्षराणां यजुस्त्रिष्टुप् आसुरी पंक्तिर्वा द्वादशाक्षराणां यजुर्जगती
आसुरी बृहती वा प्राजापत्योष्णिग्वा सामगायत्री वा चतुर्दशाक्षरस्य
सामोष्णिक् नमोहिरण्यबाहव इत्यादीनां श्वपतिभ्यश्च नम इत्यन्तानां
यजुषां हिरण्यबाहुः सेनानीदिशाम्पतिरित्यादिमंत्र वर्णावगतनामका उभयतो
नमस्कारा बहवो रुद्रा देवताः नमोभवायचरुद्रायचेत्यादीनां

। प्रखिदतेचेत्यन्तानां यजुषां भवादयो मन्त्रलिङ्गावगता अन्यतरतो नमस्कारा
बहवो रुद्रा देवताः नम इषुकृद्भ्योधनुष्कृद्भ्यश्च नम इत्यस्य यजुष
उभयतो नमस्कारा बहवो रुद्रा देवताः नमोहिरण्य बाहवइत्यादयो
नमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्च नम इत्यन्ता द्वन्द्विनः नमः सभाभ्य इत्यादयो
नम आनिर्हतेभ्य इत्यन्ता जाताख्याः नमोवः किरिकेभ्य
इत्यादीनामग्निवायुसूर्य हृदय भूतव्याहृतीनाम् अन्यतरतो नमस्काराः बहवो
रुद्रा देवताः द्रापेइत्यस्या उपरिष्ठाद्बृहती छन्दः इमारुद्रायेत्यस्याः कुत्सोपि
ऋषिः जगती छन्दः यातइत्यस्या अनुष्टुप्छन्दः परिनइतिद्वयोस्त्रिष्टुप्छन्दः
विकिरिद्रसहस्राणीतिद्वयोः अनुष्टुप्छन्दः सप्तानामेको रुद्रो देवता
असंख्यातेत्यादीनां दशानामनुष्टुप्छन्दः बहवो रुद्रा देवताः नमोस्तुरुद्रेभ्य
इत्यादीनां त्रयाणां यजुषां धृतिश्छन्दः बहवो रुद्रा देवताः सकलाध्यायस्य
शतशीर्षो रुद्रो वा देवता होमे विनियोगः ।
ॐ नमस्तेरुद्रमन्यव इत्यारभ्य तमेषाञ्जम्भेदध्मः इत्यन्तं षट्षष्टि
कण्डिकात्मक शतरुद्रियाख्यरौद्राध्यायं जप्त्वा । स्वाहा ।

॥ अथ प्रधानहोमप्रयोगः ॥

एकपद्युत्तरशतधामन्त्रविभागात्मकरुद्रहोमस्वाहाकाराः ।
 ॐ नमस्ते रुद्रहोमप्रयवऽउतोतऽइषवेनमः॥ वाहुभ्यामुत्तेनमःस्वाहा ॥ १ ॥
 ॐ वा ते रुद्र शिवा तनूरयोरापापकाशिनी ॥
 तया नस्तत्रा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि स्वाहा ॥ २ ॥
 ॐ वामिषुङ्गिरिशन्त हस्ते विभर्ष्यस्त्ववे ॥
 शिवाङ्गिरित्रताङ्ग मा दिङ्सीदुपुरुषजगत् स्वाहा ॥ ३ ॥
 ॐ शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा व्वदामासि ॥
 यथा नह सर्वमिजगदयक्ष्मसुमनाऽअसत् स्वाहा ॥ ४ ॥
 ॐ अद्भ्यवोचदधिवक्ता प्यथमो दैव्यो भिषक् ॥
 अहीश्वसर्वाङ्गमयन्तसर्वाङ्गयातुधान्नपोबराचीदंरासुव स्वाहा ॥ ५ ॥
 ॐ असौ यस्त्वाम्नोऽअरुणऽ उत वन्धुः सुमङ्गलः ॥
 ये चैनद्रुद्राऽअभितोदिभुश्रिताऽसहस्रशोवैषाँहेदऽईमहे स्वाहा ॥ ६ ॥
 ॐ असौ बोवसर्षति नीलग्रीवां विलोहित ॥
 उतैनङ्गोपाऽअदऽअन्नदऽअनुदहार्म्यऽसदृष्टोमृदयातिनह स्वाहा ॥ ७ ॥
 ॐ नमोऽसु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीदुषे ॥
 अथोवेऽअस्य सत्त्वानोहन्तेऽम्योकरन्नमः स्वाहा ॥ ८ ॥
 ॐ प्रमुञ्च घन्वनस्त्वमुमयोरात्क्वर्णोज्ज्वलम् ॥
 याश्च ते हस्तऽइषवऽ परा ता भगवो व्वप स्वाहा ॥ ९ ॥
 ॐ विज्ज्यन्धनुः॥ कपर्दिनो विशल्लयो बाणवाँऽउत ॥
 अनेश्वस्य याऽइषवऽ आभुरस्य निषङ्गधिऽ स्वाहा ॥ १० ॥
 ॐ वा ते हेतिर्माहुष्टम हस्ते वभूव ते धनुः ॥
 तयास्माङ्गिन्वऽअतस्त्वमयक्ष्मया परिभुज स्वाहा ॥ ११ ॥
 ॐ परि ते घन्वनो हेतिरस्माङ्गवृणक्तु विवऽअतः ॥
 अथो यऽइषुषिस्तवारिऽअस्मन्निधेहि तम् स्वाहा ॥ १२ ॥
 ॐ अवतस्य धनुः सहास्र शतेषुधे ॥
 निशीर्ष्य शल्लयानाम्मुखा शिवो नऽसुमना भव स्वाहा ॥ १३ ॥
 ॐ नमस्तऽआपृषांयानातताय घृण्णये ॥
 उभाभ्यामुत ते नमो वाहुभ्यान्तत्र घन्वने स्वाहा ॥ १४ ॥

ॐ मानोमहान्तमुतमानोऽअर्धकम्मानऽउक्षन्तमुतमानऽउक्षितम् ॥ मा-
 नोवधीदं पितरम्मोतमातरम्मानऽप्रियास्तत्रोरुद्ररीरिपदं स्वाहा ॥ १५ ॥
 ॐ मानस्तोकेतनयेमानऽआयुषिमानोऽपुमानोऽअश्वेपुरीरिपदं ॥
 मानोव्वीरान्नुद्भामिनोव्वधीर्हि विष्मन्तदंसदमिच्चाहवामहे स्वाहा ॥ १६ ॥
 ॐ नमो हिरण्यवाहवे सेनाभ्ये दिशाश्च पतये नमः स्वाहा ॥ १७ ॥
 ॐ नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यऽ पशूनाम्पतये नमः स्वाहा ॥ १८ ॥
 ॐ नमऽशष्पिपञ्चराय त्विषीमते पथीनाम्पतये नमः स्वाहा ॥ १९ ॥
 ॐ नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २० ॥
 ॐ नमो वव्भुशाय व्याधिनेन्नानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २१ ॥
 ॐ नमो भवस्य हेरये जगताम्पतये नमः स्वाहा ॥ २२ ॥
 ॐ नमो रुद्रायाततायिने क्षेप्राणाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २३ ॥
 ॐ नमऽसूतायाहन्त्यै व्वनानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २४ ॥
 ॐ नमो रोहिताय स्थपतये व्वृक्षाणाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २५ ॥
 ॐ नमो भुवन्तये व्वारिवस्कृतायौषधीनाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २६ ॥
 ॐ नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २७ ॥
 ॐ नमऽउच्चैर्घोषायावक्रन्दयते पत्तीनाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २८ ॥
 ॐ नमऽकृत्स्नायतया धावते सत्त्वनाम्पतये नमः स्वाहा ॥ २९ ॥
 ॐ नमऽसहमानायनिष्पाधिनऽआव्याधिनीनाम्पतयेनमःस्वाहा ॥ ३० ॥
 ॐ नमो निषङ्गिणे ककुभाय स्तेनानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ ३१ ॥
 ॐ नमो निचेरवे परिचरायारण्यानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ ३२ ॥
 ॐ नमो व्वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनाम्पतये नमः स्वाहा ॥ ३३ ॥
 ॐ नमो निषङ्गिणऽइषुषिमते तस्कराणाम्पतये नमः स्वाहा ॥ ३४ ॥
 ॐ नमऽसृकायिभ्यो जिघाँसद्भ्योमुष्णताम्पतयेनमःस्वाहा ॥ ३५ ॥
 ॐ नमोसिमद्भ्योनवक्तृश्वरद्भ्योव्विकृन्तानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ ३६ ॥
 ॐ नमऽउष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानाम्पतये नमः स्वाहा ॥ ३७ ॥
 ॐ नमऽइषुमद्भ्यो घन्वायिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ३८ ॥
 ॐ नमऽआतन्वानेभ्यऽप्रतिदधानेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ३९ ॥
 ॐ नमऽआयच्छद्भ्यो स्यद्भ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४० ॥
 ॐ नमो व्विमूजद्भ्यो व्विद्धचद्भ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४१ ॥

ॐ नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४२ ॥
 ॐ नमः शयानेभ्यः आसीनेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४३ ॥
 ॐ नमः स्थित्वाद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४४ ॥
 ॐ नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४५ ॥
 ॐ नमो श्वेभ्यो श्वपतिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४६ ॥
 ॐ नमः आख्यायिनीभ्यो विविद्वन्तीभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४७ ॥
 ॐ नमः उगणभ्यस्तु दन्तीभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४८ ॥
 ॐ नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ४९ ॥
 ॐ नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५० ॥
 ॐ नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५१ ॥
 ॐ नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५२ ॥
 ॐ नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५३ ॥
 ॐ नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५४ ॥
 ॐ नमः सत्तृभ्यः सद्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५५ ॥
 ॐ नमो महद्भ्योऽअर्मकभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५६ ॥
 ॐ नमस्तप्तभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५७ ॥
 ॐ नमः कुक्कुलेभ्यः कर्म्मारेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५८ ॥
 ॐ नमो निषादेभ्यः पुञ्जिष्टेभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ५९ ॥
 ॐ नमः श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ६० ॥
 ॐ नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ ६१ ॥
 ॐ नमो भवाय च रुद्राय च स्वाहा ॥ ६२ ॥
 ॐ नमः शर्वाय च पशुपतये च स्वाहा ॥ ६३ ॥
 ॐ नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च स्वाहा ॥ ६४ ॥
 ॐ नमः कपर्दिने च ज्युष्मकेशाय च स्वाहा ॥ ६५ ॥
 ॐ नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च स्वाहा ॥ ६६ ॥
 ॐ नमो गिरिशयाय च शिपिविष्टाय च स्वाहा ॥ ६७ ॥
 ॐ नमो मीढुष्टमाय चेषुपते च स्वाहा ॥ ६८ ॥
 ॐ नमो ह्रस्वाय च जामनाय च स्वाहा ॥ ६९ ॥

ॐ नमो वृहते च वर्षाय च स्वाहा ॥ ७० ॥
 ॐ नमो ऋद्धाय च सृष्टये च स्वाहा ॥ ७१ ॥
 ॐ नमोऽग्न्याय च पयमाय च स्वाहा ॥ ७२ ॥
 ॐ नमः आशवे चाजिराय च स्वाहा ॥ ७३ ॥
 ॐ नमः शीघ्रयाय च शीन्ध्याय च स्वाहा ॥ ७४ ॥
 ॐ नमः ऊर्म्याय चावस्वत्याय च स्वाहा ॥ ७५ ॥
 ॐ नमो नादेयाय च द्वादीप्याय च स्वाहा ॥ ७६ ॥
 ॐ नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च स्वाहा ॥ ७७ ॥
 ॐ नमः पूर्वाजाय चापरजाय च स्वाहा ॥ ७८ ॥
 ॐ नमो मद्धमाय चापगल्माय च स्वाहा ॥ ७९ ॥
 ॐ नमो जघन्याय च चुट्क्याय च स्वाहा ॥ ८० ॥
 ॐ नमः सोम्याय च प्रतिसर्वाय च स्वाहा ॥ ८१ ॥
 ॐ नमो व्याम्याय च क्षेम्याय च स्वाहा ॥ ८२ ॥
 ॐ नमः श्लोक्याय चावसाव्याय च स्वाहा ॥ ८३ ॥
 ॐ नमः उर्व्व्याय च खल्ल्याय च स्वाहा ॥ ८४ ॥
 ॐ नमो वृक्ष्याय च कन्द्याय च स्वाहा ॥ ८५ ॥
 ॐ नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च स्वाहा ॥ ८६ ॥
 ॐ नमः आशुषेणाय चाशुरथाय च स्वाहा ॥ ८७ ॥
 ॐ नमः शूराय चावधेदिने च स्वाहा ॥ ८८ ॥
 ॐ नमो विलिम्बने च कवचिने च स्वाहा ॥ ८९ ॥
 ॐ नमो त्वर्मिणे च वरुणिने च स्वाहा ॥ ९० ॥
 ॐ नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च स्वाहा ॥ ९१ ॥
 ॐ नमो दुन्दुभ्याय चाहन्र्याय च स्वाहा ॥ ९२ ॥
 ॐ नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च स्वाहा ॥ ९३ ॥
 ॐ नमो निषङ्गिणे चेषुषिमते च स्वाहा ॥ ९४ ॥
 ॐ नमस्तृष्णेपवे चायुधिने च स्वाहा ॥ ९५ ॥
 ॐ नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च स्वाहा ॥ ९६ ॥
 ॐ नमः सुत्पाय च पत्न्याय च स्वाहा ॥ ९७ ॥
 ॐ नमः काट्याय च नीप्याय च स्वाहा ॥ ९८ ॥

ॐ नमः कृत्वाय च सरस्वाय च स्वाहा ॥ १९ ॥
 ॐ नमो नादेयाय च वैशन्ताय च स्वाहा ॥ १०० ॥
 ॐ नमः कृत्वाय चावृथाय च स्वाहा ॥ १०१ ॥
 ॐ नमो व्रीद्धयाय चातप्याय च स्वाहा ॥ १०२ ॥
 ॐ नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च स्वाहा ॥ १०३ ॥
 ॐ नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च स्वाहा ॥ १०४ ॥
 ॐ नमो वास्याय च रेष्म्याय च स्वाहा ॥ १०५ ॥
 ॐ नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च स्वाहा ॥ १०६ ॥
 ॐ नमः सोमाय च रुद्राय च स्वाहा ॥ १०७ ॥
 ॐ नमस्तार्क्ष्याय चारुणाय च स्वाहा ॥ १०८ ॥
 ॐ नमः शङ्खे च पशुपतये च स्वाहा ॥ १०९ ॥
 ॐ नमः उग्राय च भीमाय च स्वाहा ॥ ११० ॥
 ॐ नमोग्रेव्याय च दूरेव्याय च स्वाहा ॥ १११ ॥
 ॐ नमो हन्त्रे च हनीयसे च स्वाहा ॥ ११२ ॥
 ॐ नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यश्च स्वाहा ॥ ११३ ॥
 ॐ नमस्ताराय स्वाहा ॥ ११४ ॥
 ॐ नमः शम्भवाय च मर्याभवाय च स्वाहा ॥ ११५ ॥
 ॐ नमः शङ्कराय च मयस्कुराय च स्वाहा ॥ ११६ ॥
 ॐ नमः शिवाय च शिवतराय च स्वाहा ॥ ११७ ॥
 ॐ नमः पाव्याय चावाप्याय च स्वाहा ॥ ११८ ॥
 ॐ नमः पतरणाय चोत्तरणाय च स्वाहा ॥ ११९ ॥
 ॐ नमस्तूर्ध्याय च कूल्याय च स्वाहा ॥ १२० ॥
 ॐ नमः शष्प्याय च फेन्याय च स्वाहा ॥ १२१ ॥
 ॐ नमः सिक्त्वाय च प्वाह्याय च स्वाहा ॥ १२२ ॥
 ॐ नमः किंशिलाय च क्षयणाय च स्वाहा ॥ १२३ ॥
 ॐ नमः कपर्दिने च पुलस्तये च स्वाहा ॥ १२४ ॥
 ॐ नमः शिख्याय च पपत्थ्याय च स्वाहा ॥ १२५ ॥
 ॐ नमो वज्र्याय च गोष्ठ्याय च स्वाहा ॥ १२६ ॥
 ॐ नमस्तल्प्याय च गेह्याय च स्वाहा ॥ १२७ ॥

ॐ नमो हृदयाय च निवेष्ट्याय च स्वाहा ॥ १२८ ॥
 ॐ नमः काट्याय च गह्वरेष्ट्याय स्वाहा ॥ १२९ ॥
 ॐ नमः शुष्क्याय च हरित्याय च स्वाहा ॥ १३० ॥
 ॐ नमः पाण्ड्याय च रजस्याय च स्वाहा ॥ १३१ ॥
 ॐ नमो लोप्याय चोलप्याय च स्वाहा ॥ १३२ ॥
 ॐ नमः ऊर्ज्याय च सूर्ज्याय च स्वाहा ॥ १३३ ॥
 ॐ नमः पर्णाय च पर्णशदाय च स्वाहा ॥ १३४ ॥
 ॐ नमः उद्गुरमाणाय चाभिघ्नते च स्वाहा ॥ १३५ ॥
 ॐ नमः आखिदते च प्खिदते च स्वाहा ॥ १३६ ॥
 ॐ नमः शुक्रदम्भ्यो धनुःक्रुदम्भ्यश्च वो नमः स्वाहा ॥ १३७ ॥
 ॐ नमो वदं किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः स्वाहा ॥ १३८ ॥
 ॐ नमो विचित्रवक्त्रेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः स्वाहा ॥ १३९ ॥
 ॐ नमो विक्षिणक्त्रेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः स्वाहा ॥ १४० ॥
 ॐ नमः आनिर्द्वेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः स्वाहा ॥ १४१ ॥
 ॐ द्रावेऽअन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित ॥ आसाम्प्रजानामेषाम्प-
 ज्ञानाम्मा भेर्मा रोद्धव्यो च नदं किञ्चनामपत् स्वाहा ॥ १४२ ॥
 ॐ इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने सप्तद्वीराय प्रभरामहेमतीशे ॥ यथाशम-
 सद्भिपदे चतुष्पदे विष्णुपुष्ट्यामेऽअस्मिन्ननातुरम् स्वाहा ॥ १४३ ॥
 ॐ या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विष्णुश्चाहा भेषजी ॥
 शिवा रुतस्य भेषजी तया नो मृद जीवसे स्वाहा ॥ १४४ ॥
 ॐ परि नो रुद्रस्य हेतिर्नृणक्त्तुपरित्वेपस्य दुर्मतिरयायोः ॥ अवास्त्य-
 रामयवद्भयस्तनुष्व मीढुस्तोकाय तनयाय मृद स्वाहा ॥ १४५ ॥
 ॐ भोऽनुष्टुप शिवतम शिवो न + सुमना भव ॥ परमे वृक्षेऽआयुषनिपाय
 कृत्ति वसानेऽ आचर पिनाकम्बिभ्रदागहि स्वाहा ॥ १४६ ॥
 ॐ विकिरिद्र न्विलोहित नमस्तेऽ अस्तु भगवदं ॥
 वास्ते सहस्रहृतेयोर्यमस्मन्निवपन्तु ताः स्वाहा ॥ १४७ ॥
 ॐ सहस्राणि सहस्रशो वाह्मोस्तत्र हेतयः ॥
 वासापीशानो भगवदं पराचीना मुखा कृषि स्वाहा ॥ १४८ ॥

ॐ असहस्रपाता सहस्राणि ये रुद्राऽऽधि भूम्याम् ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १४९ ॥
 ॐ अस्मिन्महत्तयर्णवेन्तरिक्षे भवाऽऽधि ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५० ॥
 ॐ नीलग्रीवाऽऽशितिकण्ठा दिवः रुद्राऽऽधि ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५१ ॥
 ॐ नीलग्रीवाऽऽशितिकण्ठाऽऽर्वाऽऽधि समाचरा ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५२ ॥
 ॐ वे मृतेषु शशिपञ्जरा नीलग्रीवा न्विलोहिताऽऽधि ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५३ ॥
 ॐ भूतानामधिपतयो विश्विस्वासः कर्पाईनः ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५४ ॥
 ॐ वे पयाम्पथिरक्षयऽऽपेलवृदाऽऽधि आयुर्बुधः ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५५ ॥
 ॐ ये तीर्त्थानि पचरन्ति स्रकाहस्ता निपाङ्गिणः ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५६ ॥
 ॐ ये त्रेषु विविद्यन्ति पात्रेषु विवतो जनान् ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५७ ॥
 ॐ एतावन्तश्च भूपाऽऽसश्च दिशो रुद्रा विवस्तिरे ॥
 तेषां सहस्रयोजनेव घन्वानि तन्मसि स्वाहा ॥ १५८ ॥
 ॐ नमोस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवि तेषां वर्षमिषवद् ॥ तेभ्यो दश
 प्राचीर्दश दक्षिणा दश पृथीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्धाऽऽधि ॥
 तेभ्यो नमोऽस्तु ते नोवन्तु ते नो मृदयन्तु ते यन्दिभ्यो
 यश्च नो हृष्टि तमेषाञ्जम्भे ददध्मद् स्वाहा ॥ १५९ ॥
 ॐ नमोस्तु रुद्रेभ्यो येन्तरिक्षे तेषां वातऽऽधि ॥ तेभ्यो दश
 प्राचीर्दश दक्षिणा दश पृथीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्धाऽऽधि ॥
 तेभ्यो नमोऽस्तु ते नोवन्तु ते नो मृदयन्तु ते यन्दिभ्यो
 यश्च नो हृष्टि तमेषाञ्जम्भे ददध्मद् स्वाहा ॥ १६० ॥

ॐ नमोस्तु रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां ज्वेपामन्ममिषवद् ॥ तेभ्यो दश
 प्राचीर्दश दक्षिणा दश पृथीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्धाऽऽधि ॥
 तेभ्यो नमोऽस्तु ते नोवन्तु ते नो मृदयन्तु ते यन्दिभ्यो
 यश्च नो हृष्टि तमेषाञ्जम्भे ददध्मद् स्वाहा ॥ १६१ ॥

विनियोगः वयर्थं सोमेत्यस्य बन्धुक्रषिर्गायत्रीछन्दः सोमोदेवता एषते
 इत्यनयोः प्रजापतिर्ऋषिः सामपंक्तिर्यजुर्गायत्रीछन्दः रुद्रोदेवता
 अवरुद्रमित्यस्य प्रजापतिर्ऋषिः सामपंक्तिश्छन्दः रुद्रोदेवता
 भेषजमसीत्यस्य प्रजापतिर्ऋषिः ककुप्छन्दः रुद्रोदेवता, त्र्यम्बकमित्यनयोः
 क्रमेण वसिष्ठप्रजापतिर्ऋषी अनुष्टुप्छन्दः त्र्यम्बको रुद्रोदेवता, एतत्तदित्यस्य
 प्रजापतिर्ऋषिः आस्तारपंक्तिश्छन्दः रुद्रोदेवता, त्र्यायुषमित्यस्य
 नारायणर्ऋषिः उष्णिक्छन्दः, आशीर्देवता, शिवोनामेत्यस्य प्रजापतिर्ऋषिः
 प्राजापत्या बृहतीछन्दः क्षुरोदेवता, निवर्त्तयामीत्यस्य प्रजापतिर्ऋषिः
 प्रजापत्या त्रिष्टुप्छन्दः लिंगोक्तादेवता पाठे विनियोगः ।
 ॐ वयर्थं सोमं । एषते । अवरुद्रं । भेषजमसि । त्र्यम्बकं
 व्यजामहे । एतत्ते । त्र्यायुषञ्जमदग्ने । शिवो नामासि । स्वाहाः
 विनियोगः उग्रश्चेत्यस्य प्रजापतिर्ऋषिः गायत्रीछन्दः मरुतोदेवता, अग्रिष्ठं
 हृदयेत्यादीनां यजुषां प्रजापतिर्ऋषिलिंगोक्तादेवता, (आयासाय
 स्वाहेत्यादीनां प्रजापतिर्ऋषिः, लिंगोक्तादेवता) पाठे विनियोगः ।
 ॐ उग्रश्च ॥ (३वा ७ मन्त्राः पाठमात्रम्)
 विनियोगः वाजश मे इत्यादि चमकमन्त्राणां धेनुश्च मे यज्ञेन कल्पन्तानां
 वाजाय स्वाहेत्यादीनां वेद स्वाहेत्यन्तानां देवा ऋषयः, वाजश मे इत्यादीनां
 चतुरक्षराणां देवीबृहतीछन्दः, ऊर्क्च मे इत्यादित्र्यक्षराणां देव्यनुष्टुप्
 प्रयतिश्च मे इति पञ्चाक्षराणां देवीपंक्तिः आधिपत्यश्च मे इत्यादीनां
 षडक्षराणां देवीत्रिष्टुप्छन्दः हारियोजनश्च मे इत्यादिसप्ताक्षराणां देवीजगती
 आयुर्यज्ञेन कल्पन्तामित्यादीनामष्टाक्षराणां यजुरनुष्टुप् भुवनस्य पतये
 स्वाहेत्यादीनां नवाक्षराणां यजुर्बृहती मुग्धाय वैनर्त्तं शिनायेत्यादीनां
 दशायराणां यजुः पंक्तिश्छन्दः विनर्त्तं शिन
 आन्त्यायनायेत्यादीनामेकादशाक्षराणां यजुस्त्रिष्टुप् अङ्गुलयः

शक्रयोदिशश्च मे इत्यस्य द्वादशाक्षरस्य यजुर्जगतीछन्दः सर्वेषामग्निदेवता
होमे विनियोगः।
ॐ व्वाजश्च ॥ १ ॥ प्राणश्च ॥ २ ॥ ओजश्च ॥ ३ ॥ ज्यैष्ठ्यं च ॥ ४ ॥ स्वाहा ।
२ - ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ सत्यश्च ॥ १ ॥ ऋतश्च ॥ २ ॥ यन्ता च ॥ ३ ॥ शश्च ॥ ४ ॥ स्वाहा । ३
- ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ ऊर्कश्च ॥ १ ॥ रयिश्च ॥ २ ॥ वित्तश्च ॥ ३ ॥ व्रीहयश्च ॥ ४ ॥ स्वाहा । ४
- ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ अश्मा च ॥ १ ॥ अग्निश्च ॥ २ ॥ व्वसु च ॥ ३ ॥ स्वाहा । ५
- ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ अग्निश्च मऽइन्द्रश्च ॥ १ ॥ मित्रश्च ॥ २ ॥ पृथिवी च ॥ ३ ॥ स्वाहा । ६
- ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ अर्धं शुश्च ॥ १ ॥ आग्रयणश्च ॥ २ ॥ सुचश्च ॥ ३ ॥ स्वाहा । ७ -
ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ अग्निश्च ॥ १ ॥ व्रतश्च ॥ २ ॥ स्वाहा । ८ - ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ एका च ॥ १ ॥ स्वाहा । ९ - ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ चतस्रश्च ॥ १ ॥ स्वाहा । १० - ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ व्यविश्च ॥ १ ॥ पष्टुवाद् च ॥ २ ॥ स्वाहा ।
(पुनः) ॐ गणानान्त्वाठ । स्वाहा ।
ॐ अम्बेऽअम्बिके । स्वाहा । इति हुत्वा ।
ॐ यजाग्रतः । (६ मन्त्राः) स्वाहा ।
ॐ सहस्रशीर्षा । (१६ मन्त्राः) स्वाहा ।
ॐ अद्ध्यः सम्भृतः । (६ मन्त्राः) स्वाहा ।
ॐ आशुः शिशानः । (१२ मन्त्राः) स्वाहा ।
ॐ विव्भ्राड् बृहत्पिबतु । (१७ मन्त्राः) स्वाहा ।
११ - ॐ नमस्ते (१६१ आहुतयः) ।
ॐ व्वाजाय । ११ । स्वाहा । आयुर्व्यज्ञेन कल्पताम् ॥ २ ॥ स्वाहा ।
विनियोगः ऋचं वाचमिति शान्त्यध्यायस्य दध्यङ्नाथर्वणऋषिः विश्वेदेवा
देवता ऋचं वाचमिति चतुर्णां यजुषां देवीजगतीछन्दः ऋगादयो

लिंगोक्तादेवता, वागोज इत्यस्य यजुर्जगतीछन्दः वागादिलिंगोक्ता देवता,
यन्मे इत्यस्य पङ्क्तिश्छन्दः बृहस्पतिदेवता, तिसृणां महाव्याहृतीनां
दध्यङ्नाथर्वणऋषिः देवीगायत्रीदेव्युष्णिक्देवीगायत्रीछन्दांसि अग्निवायु
सूर्या देवता, तत्सवितुरित्यस्य दध्यङ्नाथर्वणऋषिः गायत्रीछन्दः
सवितादेवता कया न ऋचस्य दध्यङ्नाथर्वणऋषिः द्वयोर्गायत्रीछन्दः
तृतीयायाः पादनिचृद् गायत्रीछन्दः इन्द्रो देवता, कयात्वमित्यस्य
गायत्रीछन्दः इन्द्रो देवता, इन्द्रो विश्वस्येति द्विपदा विरादछन्दः इन्द्रो देवता
शत्रो मित्रः शत्रो वात इति द्वयोर्नुष्टुप्छन्दः मित्रावरुणादयो लिंगोक्ता
देवता, अहानिशमित्यस्य द्विपदागायत्रीछन्दः अहानि रात्रयश्च देवता, शत्र
इन्द्रोऽग्नीत्यस्य त्रिष्टुप्छन्दः इन्द्राग्नी इन्द्रावरुणौ इन्द्रापूर्वणी इन्द्रासोमी च
देवता शत्रो देवीरित्यस्य गायत्रीछन्दः आपो देवता, स्योना पृथिवीत्यस्य
दध्यङ्नाथर्वणऋषिर्गायत्रीछन्दः पृथिवी देवता, आपो हि षेति ऋचस्य
दध्यङ्नाथर्वणऋषिः गायत्रीछन्दः आपोदेवता द्यौः शान्तिरित्यस्य
शक्नरीछन्दः द्यौरादयो लिंगोक्ता देवता दृतेदृठे हेत्यस्य ब्राह्मी अनुष्टुप्छन्दः
आशीर्देवता दृतेदृठे हेत्यस्य उष्णिक्छन्दः आशीर्देवता नमस्ते हरसे इत्यस्य
दध्यङ्नाथर्वणऋषिः बृहतीछन्दः अग्निर्देवता नमस्ते अस्तु यतो यतः
इत्यनयोर्नुष्टुप्छन्दः आद्याविद्युत्स्तनयितुर्भगवान्देवता, द्वितीयायाः
महावीरो देवता सुमित्रियान इत्यस्य दध्यङ्नाथर्वणऋषिः प्राजापत्या
जगतीछन्दः आपोदेवता तच्चक्षुरित्यस्य दध्यङ्नाथर्वणऋषिः अक्षरातीतपुर
उष्णिक्छन्दः सूर्योदेवता शान्त्यर्थं होमे विनियोगः ।
ॐ ऋचं वाचम् । स्वाहा । ॐ यन्मे छिद्म । स्वाहा ।
ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुः । स्वाहा । ॐ कयानश्चित्रः । स्वाहा ।
ॐ कस्त्वा सत्यो मदानाम् । स्वाहा । ॐ अभीषुणः । स्वाहा ।
ॐ कया त्वन्नऽऽत्याभि । स्वाहा । ॐ इन्द्रो विश्वस्य । स्वाहा ।
ॐ शं नो मित्रः शं वरुणः । स्वाहा । ॐ शं नो व्वातः पवताठं शं नः ।
स्वाहा । ॐ अहानि शं भवन्तु नः । स्वाहा । ॐ शत्रो देवीः । स्वाहा ।

ॐ स्योना पृथिवि । स्वाहा । ॐ आपो हि ष्ठा । स्वाहा ।

ॐ यो वः शिवतमोरसः । स्वाहा । ॐ तस्माऽ अरं गमाम वः । स्वाहा ।

ॐ द्यौः शान्तिः । स्वाहा । ॐ दृते दृढं ह मा मित्रस्य मा चक्षुषा । स्वाहा ।

ॐ दृते दृढं ह मा ज्योक्ते । स्वाहा । ॐ नमस्ते हरसे शोचिषे । स्वाहा ।

ॐ नमस्तेऽ अस्तु ब्विद्युते । स्वाहा । ॐ यतो यतः समीहसे । स्वाहा ।

ॐ मुमित्रिया नऽ आपः । स्वाहा । ॐ तच्चक्षुर्देवहितम् स्वाहा ।

ॐ सद्योजातम् । (५ मन्त्राः पाठमात्रम्) ।

ततः षडङ्गन्यासं कुर्यादिति ।

इति रुद्रयागहवनमन्त्राः ।

रवामी ओंकारानन्द आश्रम

गांधी रोड, उल्हासनगर - ५ (महाराष्ट्र)

फोन - ०२५१ - २५२१०८०

शिवायतन चैरिटेबल ट्रस्ट

दक्ष रोड, कनखल, हरिद्वार (उत्तरांचल)

फोन - ०१३३४-२४५०३२

श्री सनातन सत्यंग संस्कृत महाविद्यालय

काशीपुर,

जिला ऊधमसिंह नगर (उत्तरांचल)

फोन : ०५९४७-२७५७८७

शिवाचर्चन आश्रम ट्रस्ट

५, महागणेश सोसायटी
देवलाली, नासिक (महाराष्ट्र)

फोन - ०२५३ - २४९२५५५

